

การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษา

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนวทางการตรวจสอบและทบทวน คุณภาพภายในของสถานศึกษา

โครงการประกันคุณภาพการศึกษา

ลำดับที่
5

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
กรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ

www.moe.go.th

เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา

พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. 2544

จำนวนพิมพ์ 5,000 เล่ม

สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
สงวนลิขสิทธิ์

ISBN 974-269-1029

คำนำ

เอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นผลจากการดำเนินงานของแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมอบกรมวิชาการรับผิดชอบ โดยได้ศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิจากมหาวิทยาลัย สถาบันราชภัฏ นักวิชาการศึกษากลุ่มนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้แทนหน่วยงานต้นสังกัด และโรงเรียนในเขตการศึกษา 3 5 7 9 และ 11 จำนวน 21 โรงเรียน ดำเนินงานระหว่างปีการศึกษา 2543 ผลการศึกษาดังกล่าวนำเสนอเป็นกฎกระทรวง กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเอกสารการดำเนินงานตามระบบดังกล่าว ได้แก่

1. ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน
2. แนวทางการจัดทำระบบสารสนเทศสถานศึกษา
3. แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา
4. แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

5. แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษา
6. แนวทางการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีของสถานศึกษา
7. แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยเขตพื้นที่การศึกษา

“แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา” เล่มนี้มุ่งหวังเพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่สถานศึกษาจะนำไปปฏิบัติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาได้ดำเนินงานพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาตามที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้อง

กรมวิชาการ ขอขอบคุณคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ และหวังว่าเอกสารชุดนี้จะเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

(นายประพัฒน์พงศ์ เสนาอุทธิ)

อธิบดีกรมวิชาการ

คำชี้แจง

ความท้าทายใหม่ๆ ภายใต้สังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ และฐานความรู้ ส่งผลให้เกิดกระแสปฏิรูปการศึกษาทั่วทุกภูมิภาคของโลก คุณภาพของผู้เรียนเป็นประเด็นสำคัญของการอภิปรายในทุกเวทีการศึกษาและต่างเห็นพ้องในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียนการสอน การพัฒนาการศึกษาจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการพัฒนาพหุปัญญา ในสิ่งแวดล้อมที่สะท้อนว่าผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาในวันนี้จะสามารถเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นนักนวัตกรรม นักสังคม นักเศรษฐศาสตร์ และนักเทคโนโลยี อันจะทำให้เขาเหล่านั้นเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาที่สามารถสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวรู้เท่าทัน และตอบสนองต่อสิ่งท้าทายในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม กระบวนทัศน์ใหม่นี้สถานศึกษา จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีภาระความรับผิดชอบผลักดันการพัฒนาศึกษาให้มีคุณภาพบนพื้นฐานความหลากหลาย และความแตกต่างของปัจเจกบุคคล ตลอดจนสร้างกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในเพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคมต่อคุณภาพของผู้เรียน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยกิจกรรมที่จำเป็น นับตั้งแต่การจัดการระบบสารสนเทศ การจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวน
คุณภาพสถานศึกษา การจัดให้มีการประเมินคุณภาพการศึกษา การจัด
ทำรายงานคุณภาพประจำปี การรักษาและปรับปรุงระบบคุณภาพของ
สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สถานศึกษาจึงเป็นผู้รู้ดีที่สุดใน
การดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายของตน
เอกสารชุดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ จึงเป็นแนวทางอันเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา
ในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของตนเองให้
เข้มแข็ง

สำนักงานทดสอบทางการศึกษาหวังว่า เอกสารชุดนี้จะเป็น
แนวทางในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายได้
หากมีข้อเสนอแนะประการใดโปรดแจ้งกลุ่มพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
โทร. 0-2281-6136 ต่อ 308, 310 โทรสาร 0-2281-6071

สารบัญ

	หน้า
1 การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	1
2 การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	7
● ความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์	8
● กระบวนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	10
● แนวดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	12
● แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	15
● ขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	19
● เทคนิคการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	24
3 วิธีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	29
● กลยุทธ์การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	32

● รายละเอียดการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา	33
● การทบทวนวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา	34
● การตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	35
● การตรวจสอบและทบทวนการเรียนการสอน	37
● การตรวจสอบและทบทวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้า และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	47
● การตรวจสอบและทบทวนการบริหารและการจัดการ สถานศึกษา	56
4 การรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	69

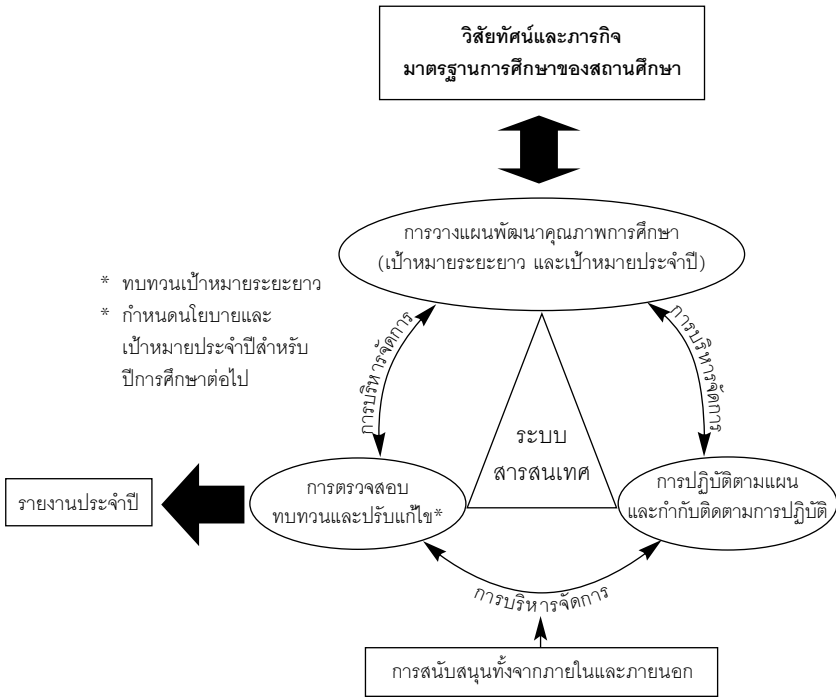
บรรณานุกรม

คณะทำงาน

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล และสังคมมีความสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ มาตรา 81 ระบุไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา จึงมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ “เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6)

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนดังกล่าว สถานศึกษาต้องมีการบริหารจัดการคุณภาพอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจนเหมาะสม วางแผนพัฒนาคุณภาพและดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งตรวจสอบทบทวนปรับปรุงแก้ไข และรายงานผลอย่างสม่ำเสมอ

วงจรการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องบริหารจัดการศึกษาในเชิงคุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่เสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานในทุกระดับและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างสอดคล้องกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการ วิธีการบริหาร และการจัดการคุณภาพ (Quality Management) สมัยใหม่ที่เน้นการสร้างความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยที่ความมั่นใจนี้ต้องตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา ข้อเท็จจริงหลักฐานเชิงประจักษ์และความสมเหตุสมผล

เป็นสำคัญ ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด 6 เรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตราที่ 47 ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบจัดและพัฒนาความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเต็มศักยภาพ และมาตรา 48 ระบุว่า การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษา ที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน นอกจากนี้มาตรา 49 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก อย่างน้อย 1 ครั้ง ในทุก 5 ปี และต้องเสนอผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในจึงเน้นความรับผิดชอบของสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนโดยตรง โดยสถานศึกษาร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้การกำกับ ดูแล และสนับสนุน ส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษาเพื่อการพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประกอบด้วยภาระงานที่สถานศึกษาต้องดำเนินการร่วมกัน อย่างเป็นระบบใน 8 เรื่อง

1. การจัดระบบบริหารสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การดำเนินงานดังกล่าว ให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุน และ กำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษาเล่มนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้าใจและได้แนวทางการดำเนินงานให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานตามปกติของสถานศึกษา โดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการดำเนินงานและการปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สถานศึกษาต้องจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนภายในเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง สำหรับผลการตรวจสอบและทบทวนภายใน ให้สถานศึกษำบันทึกจัดเก็บไว้ให้เป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไปและให้สถานศึกษาดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาตามประเด็น/สาระสำคัญที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ความเหมาะสมของวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา
ทั้งนี้ ให้พิจารณาจากข้อมูลพื้นฐาน และผลการวิเคราะห์สภาพความจำเป็นและปัญหาของสถานศึกษา
2. ความสอดคล้องกันในเชิงตรรกและเชิงเหตุผลทางวิชาการ
ระหว่างเป้าหมาย ตัวบ่งชี้สภาพความสำเร็จ ยุทธศาสตร์ และเทคนิควิธีที่ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
3. ความสอดคล้องกันระหว่างเป้าหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้
กับมาตรฐานหลักสูตร
4. ระดับและสภาพความสำเร็จที่เป็นเป้าหมายหลักของ
แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอันได้แก่ ความรู้ ความสามารถ และ
คุณลักษณะของผู้เรียน
5. กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งรวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม
การเรียนรู้ ยุทธศาสตร์และวิธีการสอน กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

และการตอบสนองของผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์องค์ความรู้ และพัฒนาทักษะทางวิชาการ

6. การเรียนรู้ ความก้าวหน้า และผลการเรียนของผู้เรียน ซึ่งรวมถึงการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผลงานของผู้เรียน ระบบการวัดและประเมินผลและระบบการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้

7. การดำเนินการและสภาพความสำเร็จของโครงการพัฒนาบุคลากร

8. การมีส่วนร่วม ความร่วมมือ และการประสานความสัมพันธ์ของบุคลากรฝ่ายต่างๆ ในสถานศึกษา หรือบุคลากรและองค์กรในชุมชน

ทั้งนี้ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้วิธีการที่หลากหลายให้เหมาะสมกับสภาพของสถานศึกษาและกรณีที่จะประเมิน เช่น การสังเกตพฤติกรรมและกระบวนการทำงาน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การตรวจสอบพิจารณาโครงงานผู้เรียน การดูหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติงาน การพิจารณาตัวอย่างผลงานและแฟ้มสะสมงาน ตลอดจนการใช้แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และแบบวัดมาตรฐาน เป็นต้น

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกการพัฒนาการศึกษา ที่สร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สำเร็จ การศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรโดยสถานศึกษาต้องจัดทำ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดำเนินการพัฒนาคุณภาพตามแผน ตรวจสอบและทบทวนเพื่อปรับปรุงพัฒนา และจัดทำรายงานคุณภาพ ประจำปี โดยการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคลากรในสถานศึกษา ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการดำเนินงานเพื่อติดตาม รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ตามแผนที่กำหนดไว้ เพื่อพิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการ ดำเนินงานและความเป็นที่ยอมรับของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในชุมชน และ สังคม

ความหมาย ความสำคัญ และวัตถุประสงค์

ความหมายของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งสะท้อนให้เห็นเป้าหมาย จุดเน้น และ ทิศทางการพัฒนาสถานศึกษา โดยจำแนกได้ ดังนี้

1. การตรวจสอบ เป็นการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน และ ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาสำหรับนำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา

2. การทบทวน เป็นการนำข้อมูลการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาพิจารณาเปรียบเทียบว่า เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด และ หาสาเหตุตลอดจนแนวทางแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา เพื่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา

ความสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. เป็นกระบวนการติดตามรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศการดำเนินงานและผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
2. ทำให้สถานศึกษา ได้วิเคราะห์ตนเองเพื่อทราบความก้าวหน้า จุดเด่นและจุดด้อยของการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การร่วมกันปรับปรุงพัฒนา และตรวจสอบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด
3. เป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือกันแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนเปิดโอกาสให้บุคคลจากภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยเหลือและพัฒนาสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลและสารสนเทศผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพในการตัดสินใจกำหนดแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถติดตามรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน และการปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง
2. เพื่อรวบรวมจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
3. เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพจากภายนอก

กระบวนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ประกอบด้วย

1. การวางแผนการดำเนินงานตรวจสอบและทบทวนภายในสถานศึกษา

- ชี้แจงแนวการดำเนินงาน/วิธีการตรวจสอบและทบทวนภายในให้บุคลากรทุกคนรู้และเข้าใจ ชี้แจงวัตถุประสงค์และขอบข่าย/สาระสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ

- วางแผนกำหนดการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ของทุกคน/หมวด/โครงการ/ฝ่ายและภาพรวม

2. วิธีการดำเนินงาน

- ครูทุกคนดำเนินการตรวจสอบและทบทวนฯ ภาระงาน/กิจกรรมของตนเอง หัวหน้าหมวด/โครงการ ศึกษาและรวบรวมข้อมูลสรุปเสนอคณะทำงานฯ

- คณะทำงานตรวจสอบและทบทวนภายในฯ สรุปเป็นข้อมูลเสนอผู้บริหารสถานศึกษา เป็นข้อมูลระดับฝ่ายและภาพรวมสถานศึกษา

3. การสรุปผลการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ

- เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่ามีการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ทุกระดับ

- สรุปผลการดำเนินงานเทียบกับสิ่งที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการและแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

- เสนอแนะว่า ควรปรับปรุงและพัฒนาอะไร

4. การรายงานข้อมูล

- ระยะเวลาและวันที่ ที่ทำการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
- ขอบเขตและวัตถุประสงค์
- วิธีการ/มาตรฐานที่ใช้ตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
- สิ่งที่ทำสำเร็จสำเร็จน่าพอใจและสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง
- ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสิ่งที่ดีให้ดียิ่งขึ้น และการแก้ไขสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง (ดูตัวอย่างการรายงาน หน้า 22)

5. การปฏิบัติเพื่อการพัฒนาและการแก้ไขปรับปรุง

- ระบุถึงสิ่งที่กระทำได้สำเร็จน่าพอใจ และสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง
- จัดทำบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาสิ่งที่ดีให้ดียิ่งขึ้น และแก้ไขสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง และเพื่อให้เกิดการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
- กำหนดระยะเวลาในการปรับปรุง
- ตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานซ้ำ
- ถ้าแก้ไขแล้วเสร็จ ให้สรุปเสนอ

แนวดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ต้องให้บุคลากรทุกคนทุกฝ่าย รวมทั้งผู้บริหารและครูร่วมในกระบวนการ โดยเน้นการเป็นผู้นำการให้โอกาสทุกคนมาร่วมทำงาน ทักษะในการจัดการ กำหนดเป้าหมาย สร้างทีมงาน กำหนดงานและมีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคนในสถานศึกษา และชุมชน โดยจุดเน้นของการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ต้องช่วยให้เกิดการปรับปรุงพัฒนางาน ซึ่งอาจไม่ใช่เรื่องใหม่ของสถานศึกษา เช่น การสังเกตชั้นเรียน การติดตามนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล การรวบรวมและตรวจผลงาน ตัวอย่างของนักเรียน การสัมภาษณ์สมาชิกในชุมชน เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง จะเป็นผู้ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ครูทุกคนที่ได้รับการมอบหมายความรับผิดชอบงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานประจำปี จะต้องตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานของตนเองตามภาระรับผิดชอบและสภาพความสำเร็จที่กำหนดไว้

2. บุคลากรทุกหมวด/โครงการ/งาน จะต้องตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงาน โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบและทบทวนการปฏิบัติงานของคณะครูที่รับผิดชอบกิจกรรม ในหมวด/โครงการ/งาน ทั้งนี้อาจมีการตรวจสอบและทบทวนข้อมูลเพิ่มเติมตามความจำเป็นเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามสภาพความสำเร็จที่กำหนดในระดับหมวด/โครงการ/งาน

3. คณะผู้บริหารสถานศึกษาทุกฝ่าย จะต้องตรวจสอบและ ทบทวนการดำเนินงานของทุกฝ่ายและภาพรวมสถานศึกษา โดยศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลของหมวด/โครงการในฝ่ายและภาพรวม

ตารางการตรวจสอบภาระงาน

ระดับปฏิบัติ	ภาระงานตรวจสอบและทบทวน
- ครูทุกคน	การเรียนการสอน/กิจกรรมรายวิชา
- หมวด/โครงการ/ฝ่าย	การเรียนการสอน/โครงการ/ฝ่าย ของหมวด
- คณะบริหาร/คณะกรรมการ ภาพรวมสถานศึกษา	ประกันคุณภาพสถานศึกษา

นอกจากนี้การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ภายในของสถานศึกษา จำเป็นต้องมีคณะบุคคลหรือคณะทำงานซึ่งมี ทักษะในการทำงานอย่างดี รับผิดชอบการดำเนินงานในภาพรวมของ สถานศึกษา

สถานศึกษาควรเลือกคณะบุคคลหรือคณะทำงานที่ดำเนินงาน พัฒนาสถานศึกษาด้วยการพิจารณาจากผู้มีประสบการณ์ และรู้สภาพ ปัญหาของสถานศึกษาเป็นอย่างดี โดยเลือกจากตัวแทนของฝ่ายต่าง ๆ หรือจากผู้อาสาสมัครให้ครอบคลุมจากงาน/โครงการรวมทั้งสมาชิกใน ชุมชนที่เกี่ยวข้อง จำนวนคณะทำงานขึ้นอยู่กับขนาดของสถานศึกษา ซึ่งมีข้อจำกัด เช่น ถ้ามีจำนวนคนมากจะทำให้ได้ความคิดหลากหลาย เพราะเป็นตัวแทนจากหลายฝ่าย แต่มีข้อเสียคือคณะทำงานที่มีจำนวน คนมากอาจมีปัญหาในการจัดประชุมและมีความแตกต่างทางความคิดมาก

สถานศึกษาอาจเชิญผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้เกิดความคิดใหม่ๆ ได้ การกำหนดเวลาทำงาน สถานศึกษาจะเป็นผู้กำหนดหรือให้คณะทำงาน เป็นผู้กำหนดเวลาเองก็ได้ โดยต้องคำนึงถึงระยะเวลาเปิด-ปิดภาคเรียนของสถานศึกษาอาจกำหนดไว้ตลอดปี และควรให้สัมพันธ์กับปีงบประมาณ และงาน/โครงการที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ต้องยึดหลักดังนี้

1. ตระหนักเสมอว่าสิ่งสำคัญที่สุดคือการพัฒนาการศึกษาของผู้เรียนตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตร
2. ทำงานด้วยความโปร่งใส ไม่มีความลับใด ๆ เกี่ยวกับข้อมูลการดำเนินงานและการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
3. ไม่ให้เกิดความขัดแย้ง หรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในกรณีขัดแย้ง
4. ทุกคนมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนตามกระบวนการ
5. ไม่ตัดสินหรือวิพากษ์วิจารณ์ใดๆ ในขณะที่ทำงาน
6. พิจารณาตามข้อมูล ร่องรอย หลักฐานที่ปรากฏ

แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีดังนี้

1. สถานศึกษาจะต้องตอบคำถามสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีคำถามหรือประเด็นสำคัญ 3 ข้อ คือ

1.1 นักเรียนทุกคนมีการเรียนรู้และได้รับการบริการหรือไม่

สถานศึกษาต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบคำถามดังกล่าว เช่น

- จำนวนนักเรียนที่ได้รับการศึกษาทั้งสายสามัญและพิเศษ
- จำนวนนักเรียนที่ได้รับการในแต่ละโครงการ เช่น โครงการเด็กอัจฉริยะ โครงการการฝึกพูด โครงการเด็กพิเศษ
- จำนวนนักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง
- จำนวนนักเรียนที่มาเรียน ขาดเรียน ตกซ้ำชั้น จบการศึกษา
- จำนวนนักเรียน แยกชาย-หญิง
- จำนวนนักเรียนที่เลือกเรียนรายวิชาต่างๆ
- การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านการเรียน
- การติดตาม การสอนพิเศษหรือการเรียนเสริม

1.2 สถานศึกษารู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้

สถานศึกษาจะต้องตอบคำถามโดยวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เช่น

- ข้อมูลการสอบทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และข้อสอบของครู รวมทั้งการประเมินด้านต่างๆ ภายในห้องเรียน
- แนวโน้มเกี่ยวกับวิชาที่เรียน
- แนวโน้มเวลาเรียนของระดับชั้นต่างๆ
- คุณลักษณะของนักเรียนตามเกณฑ์ระดับท้องถิ่นเทียบกับระดับชาติ
- ผลการเรียนรู้เปรียบเทียบกับผลการสอบข้อสอบมาตรฐาน

1.3 กิจกรรมที่ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จดีขึ้น มีอะไรบ้าง

สถานศึกษาต้องวางแผนการใช้ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการวิเคราะห์เพื่อพัฒนากิจกรรมต่างๆ ซึ่งสถานศึกษาจัดบริการนักเรียน เช่น

- นักเรียนควรจะได้รับบริการที่ดีขึ้นได้อย่างไร
- ความร่วมมือของผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น
- สถานศึกษาใช้เงิน อาคาร บุคลากร และเวลาเหมาะสมที่จะให้นักเรียนได้รับความสำเร็จมากขึ้นหรือไม่
- ต้องการคำแนะนำ ช่วยเหลือมากขึ้นหรือไม่
- ควรมีคณะทำงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษาหรือไม่อย่างไร

2. สถานศึกษาจะต้องตอบคำถามสำคัญเพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

2.1 ขณะนี้สถานศึกษาอยู่ที่ไหน สภาพเป็นอย่างไร

หลักฐาน/เอกสารที่ต้องรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เช่น

- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาปีที่ผ่านมา
- ภารกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา
- หลักสูตร คู่มือครู เอกสารแนวทางการจัดการเรียน การสอน การวัดผล และการแนะแนว
- แผนปฏิบัติงานโครงการประจำปี โครงการสอน/แผนการสอน
- ข้อมูลด้านการสอน
- ข้อมูลด้านการประเมิน
- ข้อมูลด้านบุคลากร
- ข้อมูลนักเรียน
- ข้อมูลชุมชน

ทั้งนี้สถานศึกษาควรจัดให้มีการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความต้องการ (Need Assessment) เพื่อสำรวจปัญหาความต้องการของบุคลากร และชุมชนเพื่อรู้สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา

2.2 เป้าหมายการพัฒนาของสถานศึกษา มีคำถามสำคัญ เช่น

- ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษาหรือไม่ ควรมีการปรับวิสัยทัศน์และพันธกิจหรือยัง
- สถานศึกษาได้เชิญผู้เกี่ยวข้องมาปรับวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษาหรือไม่

- มีการสื่อสารระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับเป้าหมายและความต้องการอะไรบ้าง
- จัดหาเวลาประชุมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนหรือไม่
- ทุกคนรู้สึกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่
- จำเป็นต้องมีการร่วมมือต่อไปหรือไม่อย่างไร
- คณะทำงานจะได้รับผลประโยชน์อย่างไรบ้าง
- คณะทำงานจะได้รับการพัฒนาวิชาชีพได้อย่างไรบ้าง

2.3 สถานศึกษาจะบรรลุเป้าหมายอย่างไร มีคำถาม

สำคัญ เช่น

- กลยุทธ์อะไรบ้างที่สถานศึกษาจะใช้ ซึ่งอาจต้องใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
- ใครจะดำเนินงานปรับปรุงได้ดีที่สุด
- คณะทำงานจะรู้จัก และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกคนได้อย่างไร
- สถานศึกษาและชุมชนจะทำงานร่วมกันอย่างไร
- แหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินการมีอะไรบ้าง

2.4 สถานศึกษาจะรู้ความสำเร็จได้อย่างไร มีคำถาม

สำคัญ เช่น

- คณะทำงานกำหนดวิธีการประเมินเพื่อบอกความก้าวหน้าอย่างไร
- กำหนดช่วงเวลาในการประเมินความก้าวหน้าได้อย่างไร
- คณะทำงานกำหนดแผนรองรับการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างไร

3. สถานศึกษาจะต้องตรวจสอบทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ การตรวจสอบและทบทวนภายในเป็นกระบวนการประเมินตัวเองของสถานศึกษาที่เป็นระบบอย่างจริงจัง และเป็นกระบวนการที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นเวลายาวนาน โดยสนับสนุนให้ครู ผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชนเข้าร่วมพิจารณาทบทวนถึงนโยบายและการปฏิบัติของสถานศึกษาซึ่งมีคำถามสำคัญของการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ได้แก่

- 3.1 สภาพสถานศึกษาเท่าที่เป็นอยู่มีลักษณะอย่างไร
- 3.2 เป้าหมายของสถานศึกษาคืออะไร
- 3.3 สถานศึกษาจะทำอะไรบ้างเพื่อไปสู่เป้าหมายนั้น
- 3.4 จะรู้ได้อย่างไรว่าได้บรรลุเป้าหมายนั้นแล้ว

ขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. วิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์เป็นสภาพที่พึงปรารถนาในอนาคตที่วางอยู่บนพื้นฐานของความจริง บ่งบอกภารกิจของสถานศึกษา วิสัยทัศน์ที่ดีต้องมีความชัดเจนสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายเป็นความต้องการของท้องถิ่นและมีระยะเวลาที่แน่นอน

2. แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เป็นแผนที่บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำอย่างเป็นระบบ มีความชัดเจน ถูกต้องสอดคล้องกับมาตรฐานของสถานศึกษา

มีแนวทางกำกับติดตามและประเมินอย่างชัดเจน ในการตรวจสอบและ ทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีอยู่แล้วหรือพัฒนาขึ้นมาใหม่ จะประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผนพัฒนา ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการ ศึกษาควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและให้แผนมีความสอดคล้องกับ ความ ต้องการของชุมชน หลังจากการตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาแล้วควรเสนอแนวทางเพื่อนำแผนไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพอย่างแท้จริง รวมทั้งจัดทำเอกสารเผยแพร่ให้ทุกคนที่ เกี่ยวข้องทราบและนำไปปฏิบัติ

3. การเรียนการสอน

เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้น คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนตามมาตรฐาน ผู้เรียนของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครูจะต้องออกแบบการเรียนรู้ ตามสภาพจริง ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาความรู้ เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วย ตนเอง ทั้งนี้ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่สอดคล้องกับ การรับรู้ของผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์ วิธีการสอน กระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการตอบ สอนองการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

4. การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินงานตรวจสอบและทบทวน ภายใตฯ ต่อเนื่องจากการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นถึง โปรแกรมที่มีคุณภาพของสถานศึกษา อันทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยสถานศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดมาตรฐาน การเรียนรู้ของผู้เรียน มีการวัดการประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ดังนั้น การตรวจสอบทบทวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้า และผลสัมฤทธิ์

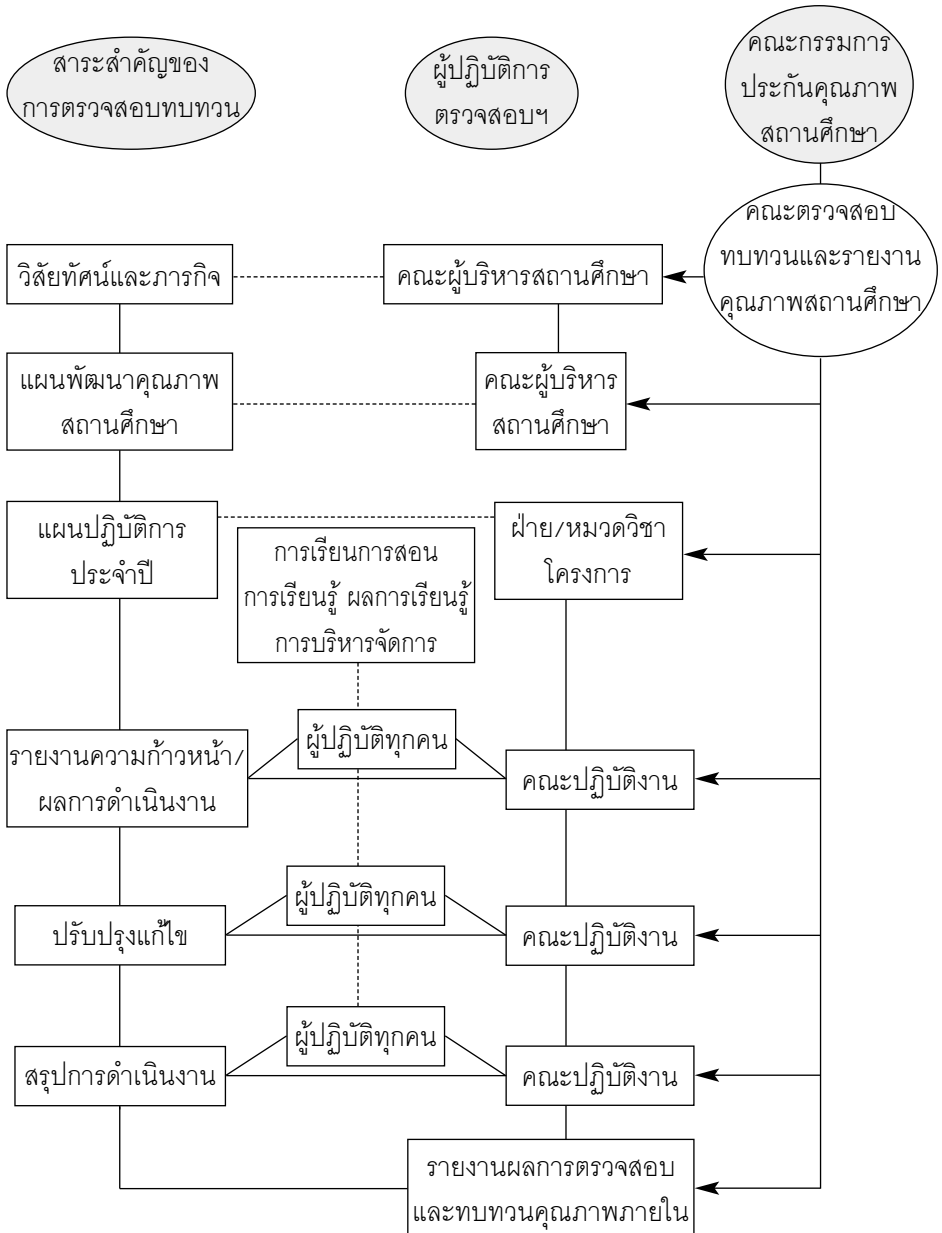
ของผู้เรียน จึงต้องประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร ผลงานของนักเรียน ระบบการประเมินผล และการสนับสนุนการเรียนรู้

5. การบริหารและการจัดการ

เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการมาดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีโครงสร้างชัดเจน มีระบบ มีมาตรฐาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดการบริหารและจัดการที่ดี ควรมุ่งเน้นคุณภาพผลผลิตขององค์กร ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำ ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในทุกด้าน เช่น ด้านการบริหารหลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพสำหรับบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม ฯลฯ โดยมุ่งหวังผลการพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ด้วยการสร้างคุณค่าให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง บุคลากร ชุมชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา ตลอดจนสถานศึกษาและสังคมโดยรวม

ทั้งนี้ ขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สถานศึกษาจะต้องกำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเอง โดยต้องกำหนดระดับและตัวบ่งชี้ความสำเร็จการดำเนินงานของสาระสำคัญที่ชัดเจน เพื่อใช้ในการติดตาม ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพตนเองทุกระดับ

รูปแบบการดำเนินงานตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา

ตัวอย่าง การรายงานข้อมูลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายใน
สถานศึกษา

1. ระดับการตรวจสอบและทบทวน ครั้งที่
2. วัน เวลา ตรวจสอบ : ช่วงเวลาดำเนินงาน
3. วิธีการตรวจสอบและทบทวน
4. ขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวน
5. ผลการตรวจสอบและทบทวน (ความเรียง)
 - 5.1 ประเด็นที่ทำได้ดีมาก
 - 5.2 ประเด็นที่ทำได้ดี
 - 5.3 ประเด็นที่ได้พอใช้
 - 5.4 ประเด็นที่ยังต้องพัฒนาปรับปรุง
6. สรุป เสนอแนะ

สรุปข้อมูลการตรวจสอบ (✓ = ผ่าน, ✗ = ไม่ผ่าน)

เนื้อหา/ประเด็น ตรวจสอบ	สภาพการ ดำเนินงาน ที่คาดหวัง	สภาพการ ดำเนินงานจริง (อธิบาย)	สรุปผล (ผ่าน/ไม่ผ่าน)	ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุง
1. วิสัยทัศน์ 1.1 1.2 1.3 ฯลฯ			✗ ✓ ✓ ✗	ควรจัดทำ วิสัยทัศน์ สถานศึกษาใหม่ โดยเพิ่มความ ร่วมมือของทุกฝ่าย
2. แผนพัฒนาคุณภาพ 2.1 2.2 2.3 ฯลฯ			✓ ✓ ✓ ✓	
3.				
4.				
5. 5.1 5.2 ฯลฯ			✓ ✗	

เทคนิคการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. การสังเกตชั้นเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แท้จริงซึ่งมีประเด็นสำคัญเพื่อการอภิปราย ได้แก่

- สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน
- การตระหนักถึงประสบการณ์ และการเรียนรู้ที่หลากหลายของนักเรียน
- การคำนึงถึงพื้นฐานของวัฒนธรรมความสามารถ แนวคิดที่หลากหลาย
- ตัวอย่างผลงานนักเรียนที่เป็นตัวแทนของนักเรียนโดยรวม
- การสนับสนุนการเรียนรู้ การแก้ปัญหาที่ซับซ้อน การคิดสร้างสรรค์
- การศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น
- จัดหาอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย
- การสร้างนิสัยในการเรียนและเทคนิคในการเรียน
- การแสดงความเข้าใจของนักเรียน
- กลยุทธ์ในการสอนที่สนับสนุนให้สถานศึกษาบรรลุภารกิจและเป้าหมาย
- กำหนดเป้าหมายในการเรียนที่ชัดเจน
- การมีส่วนร่วมของเด็กในการค้นคว้าหาประสบการณ์ และการเรียนแบบต่างๆ
- การใช้อุปกรณ์เหมาะสมกับอายุและบทเรียน

- การสอบถามผลการตอบสนองของเด็ก
- การตอบสนองของนักเรียนต่อความพยายามของครู
- การตอบสนองของนักเรียนต่อสภาพแวดล้อมและกระบวนการต่าง ๆ

วิธีอื่น ๆ ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การสัมภาษณ์นักเรียนหรือครูเพิ่มเติมจากการสังเกตชั้นเรียนเพื่อให้ได้รายละเอียด

2. การดูผลงานต่าง ๆ นั้นจะมีการแสดงข้อมูลที่หลากหลาย เช่น

- สิ่งที่นักเรียนเขียน
- สิ่งที่นักเรียนทำ
- สิ่งที่นักเรียนอ่านและนำไปใช้
- สิ่งที่นักเรียนพูด
- สิ่งที่นักเรียนแสดงออก
- กิจกรรมที่แสดงสิ่งที่นักเรียนรู้ เข้าใจ และปฏิบัติได้

ตัวอย่างผลงานนักเรียน

- การแสดงผลงานในห้องหรือในโรงเรียน
- แฟ้มสะสมงานของนักเรียน
- ก่อนและหลังโครงการ
- การนำเสนอปากเปล่า
- กิจกรรมประจำวันและการบ้าน
- โครงการบริการชุมชน

การตรวจสอบและทบทวนผลงาน ได้แก่

- ตัวอย่างของงานนักเรียนจำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจและการนำแนวคิดที่ได้จากการสอนไปใช้

- ผลงานควรมาจากการเรียนรู้ทุก ๆ ด้าน
- ควรเป็นผลงานจากระดับชั้นต่าง ๆ ทุกระดับชั้น
- ผลงานควรแสดงภาพรวมของความสามารถนักเรียน แต่ละกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันไป
- ผลงานแสดงพัฒนาการของนักเรียน
- ผลงานที่ทำให้สถานศึกษาได้มีโอกาสนำมาแสดงและชื่นชมกับความสำเร็จ
- ผลงานแสดงว่าเกิดจากการเรียนรู้ของนักเรียนที่สถาน-ศึกษาจัดให้ทั้งการเรียนและแก้ปัญหา

3. การศึกษาวิเคราะห์ตัวอย่างหลักฐานการดำเนินงาน เช่น

- โครงการของโรงเรียน ห้องเรียน ส่วนบุคคล ฯลฯ
- จุลสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
- การเขียน
- ศิลปะ
- บันทึก
- สมุดภาพ
- รูปถ่าย
- รายการหนังสือ
- วารสารของนักเรียน
- การประเมินตนเอง
- การประเมินตนเองของผู้ปฏิบัติงาน

4. การสัมภาษณ์

- ศึกษาข้อมูลให้พร้อมก่อนดำเนินการ
- จัดบันทึกสิ่งที่พูดคุย
- เป็นผู้ฟังที่ดี

- ไม่ควรถามหลาย ๆ คำถามในเวลาเดียวกัน
- ใช้คำถามแบบเปิดมากกว่าคำถามแบบปิด
- ใช้ภาษากาย เช่น พยักหน้า ยิ้มหรือสบตา

เครื่องมือ เช่น แบบ Checklist

- ช่วยเตรียมพร้อม ให้ได้ข้อมูลชัดเจน
- ช่วยเตือนความจำ
- ใช้คำถามเหมาะสม ตรงประเด็น
- สอดคล้องกับข้อกำหนด / สภาพที่คาดหวัง
- เป็นไปตามวัตถุประสงค์ตามขอบข่าย/สาระที่กำหนดไว้

5. การบันทึกผล

ข้อควรจำ

- ใช้ศัพท์เฉพาะที่ใช้ในกลุ่ม/ฝ่ายที่ถูกตรวจสอบและ ทบทวนภายในฯ
- บันทึกข้อมูลให้ง่ายต่อการหาหลักฐานอ้างอิงมายืนยัน
- บันทึกสิ่งที่จะก่อประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนางาน
- กระชับแต่ยังมีเนื้อหาสมบูรณ์

การบันทึก

- สถานที่/เหตุการณ์พบสิ่งที่ไม่เป็นไปตามสภาพที่คาดหวัง
- บันทึกข้อมูลที่ไม่เป็นไปตามสิ่งที่กำหนดไว้ (สภาพที่คาดหวัง)
- เหตุผลที่บ่งชี้ว่าสิ่งที่พบไม่เป็นไปตามสิ่งที่กำหนด (สภาพที่คาดหวัง)
- หลักฐานอ้างอิงที่เพียงพอต่อการตรวจสอบและ ทบทวนภายในฯ

วิธีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยสถานศึกษามีวิธีการ ดังนี้

1. เริ่มจากคณะผู้ปฏิบัติงาน/กิจกรรม ซึ่งได้แก่ บุคลากรทุกคน ที่ได้รับมอบหมายการปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี จะเป็นผู้ตรวจสอบและทบทวนการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ของตนเอง เป็นระยะต่อเนื่องตามปฏิทินปฏิบัติงาน รวมทั้งการปรับปรุงแก้ไข การปฏิบัติงานตามสภาพที่คาดหวังไว้

2. หมวดวิชา/โครงการ/ฝ่าย จะศึกษารวบรวมร่องรอยหลักฐาน การดำเนินงานและผลการตรวจสอบและทบทวนของคณะผู้ปฏิบัติงาน สรุปเป็นข้อมูลการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงาน หมวดวิชา/โครงการ ทั้งนี้อาจมีการรวบรวมข้อมูลหรือร่องรอยการดำเนินงาน เพิ่มเติม เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติให้ไปสู่เป้าหมาย

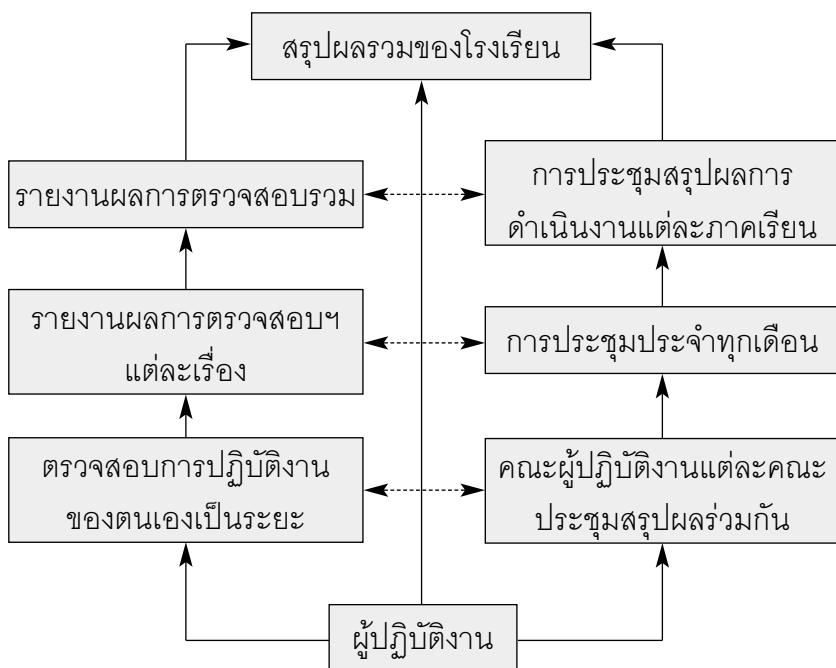
3. ภาพรวมสถานศึกษา คณะทำงานที่สถานศึกษาแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะศึกษาและรวบรวมข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการตรวจสอบ และทบทวนทั้งหมดในภาพรวมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และจัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพต่อไป

การดำเนินงานดังกล่าวควรกำหนดระยะเวลาเพื่อรวบรวมข้อมูลไว้ล่วงหน้า เช่น ผู้ปฏิบัติงานควรมีการบันทึกข้อมูลทุกครั้ง และสรุปเสนอหมวดทุกสัปดาห์ หมวดวิชาควรมีการรวบรวมและสรุปทุกเดือน และนำเสนอในการประชุมหมวดประจำเดือน ภาพรวมควรรวบรวมข้อมูลและสรุปภาพรวมทุกหมวด เช่น

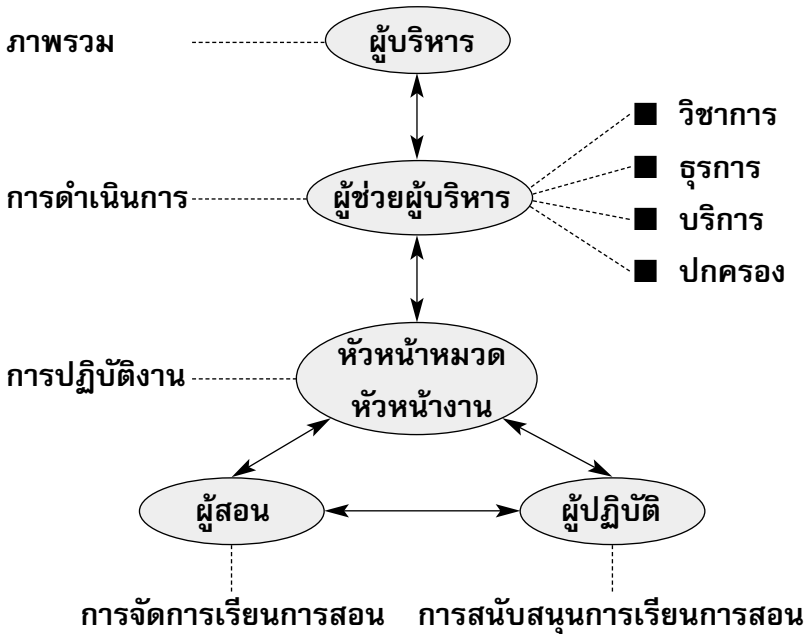
การปฏิบัติการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรกำหนดแนวปฏิบัติดังนี้

1. กำหนดให้มีการตรวจสอบและทบทวนเป็นกิจกรรมของทุกฝ่าย และทุกงานในโรงเรียน
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบและทบทวนตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะครูทุกคนซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียน
3. วางระบบเครือข่ายการทำงาน และมอบหมายงานการตรวจสอบและทบทวนให้คณะผู้ปฏิบัติงานแต่ละคณะดำเนินการเป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลากิจการปฏิบัติงานโดยกำหนดตรวจสอบและทบทวนเรื่องใดบ้าง
4. ดำเนินการตรวจสอบและทบทวน
5. สรุปผลการตรวจสอบและทบทวนของคณะผู้ปฏิบัติงาน
6. นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนางานของโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น

คณะผู้ปฏิบัติงาน ในที่นี้หมายถึง ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายธุรการ ฝ่ายบริการ หมวดวิชา คณะผู้ดำเนินการ โครงการ คณะผู้จัดกิจกรรม หรือคณะผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ ที่มีอยู่แล้วใน โรงเรียน โรงเรียนควรพิจารณารายละเอียดในการตรวจสอบแต่ละเรื่อง แล้วกำหนดตั้งแต่ต้นว่า คณะผู้ปฏิบัติงานคณะใด/ระดับใด จะตรวจสอบ และทบทวนเรื่องใดบ้าง แล้วจัดทำตารางกำหนดรายการตรวจสอบของแต่ละคณะไว้ คณะผู้ปฏิบัติงานควรถือว่าการตรวจสอบและทบทวน การทำงานของตนเองทุกครั้งที่มีการปฏิบัติงานเป็นงานปกติไม่ใช่งาน พิเศษแต่อย่างใด

ตัวอย่างการมอบหมายการตรวจสอบและทบทวนภายในสถานศึกษา

กลยุทธ์การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การใช้คำถามหรือการกำหนดประเด็นสำคัญเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นกรอบการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่ทิศทางที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยคำถามหรือประเด็นสำคัญจะทำให้สถานศึกษาต้องหาคำตอบโดยใช้กระบวนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้นการตอบคำถามดังกล่าวโดยผ่านกระบวนการ สถานศึกษาจะได้แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและศักยภาพสูงที่นำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา เพื่อการสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะสามารถจัดการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ

และคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ นอกจากนี้ กระบวนการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งมีการใช้เทคนิควิธีและเครื่องมือประเภทต่างๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งด้านผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ด้านปัจจัยทรัพยากรและด้านกระบวนการดำเนินงานจะเป็นการตอบประเด็นคำถามการประกันคุณภาพการศึกษาที่ว่า นักเรียนทุกคนได้รับการบริการการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีการเรียนรู้ตามมาตรฐานหลักสูตรจริง การตอบคำถามดังกล่าวได้ชัดเจนจะแสดงว่าสถานศึกษามีหลักฐาน มีระบบข้อมูลที่น่าเชื่อถือเป็นหลักฐานสำคัญในการสนับสนุนคำตอบ นอกจากนี้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ยังจะนำไปสู่การบ่งชี้องค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นปัญหาและกำหนดแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษา

รายละเอียดการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษามีขอบข่ายและสาระสำคัญ 5 เรื่องดังนี้

1. การทบทวนวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา
2. การตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. การตรวจสอบและทบทวนการเรียนการสอน
 - 3.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้
 - 3.2 ยุทธศาสตร์และวิธีการสอน
 - 3.3 กระบวนการเรียนรู้
 - 3.4 การตอบสนองของผู้เรียน

4. การตรวจสอบและทบทวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้า และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

- 4.1 การพัฒนาหลักสูตร
- 4.2 ผลงานผู้เรียน
- 4.3 ระบบการวัดการประเมินผล
- 4.4 การสนับสนุนการเรียนรู้

5. การตรวจสอบทบทวนการบริหารและจัดการสถานศึกษา

- 5.1 วิสัยทัศน์และภารกิจ
- 5.2 ภาวะผู้นำและการบริหาร
- 5.3 โครงสร้างขององค์กร
- 5.4 การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร

1. การทบทวนวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา

วิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษาเป็นการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ สภาพของสถานศึกษา โดยบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมาร่วมกันกำหนด

วิธีการทบทวน สถานศึกษาจัดให้มีคณะทำงานเพื่อรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ วิสัยทัศน์และภารกิจ รวมทั้งสอบถามสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- ภารกิจและวิสัยทัศน์สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบันหรือไม่
- ข้อกำหนดภารกิจเป็นการสะท้อนความคิด และการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและชุมชนหรือไม่
- คณะทำงานเป็นตัวแทนชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผู้เรียนหรือไม่

- สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานสำเร็จได้ตามภารกิจที่กำหนดหรือไม่
- ภารกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้วันนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจนรองรับหรือไม่
- วิสัยทัศน์และภารกิจได้จากการสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องหรือไม่

เมื่อคณะทำงานทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และภารกิจแล้วให้จัดทำรายงานและให้ข้อคิดเห็นพร้อมเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับวิสัยทัศน์และภารกิจของสถานศึกษาเสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการต่อไป

2. การตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การดำเนินการให้สถานศึกษาพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น สถานศึกษาต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ แต่ให้อยู่ภายใต้การร่วมคิดร่วมทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา แต่ข้อสำคัญแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องตอบสนองความต้องการของชุมชน โดยประเด็นสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ครอบคลุมเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวางแผนพัฒนาตามผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ดังนั้นสถานศึกษาต้องทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาว่ามีคุณภาพเพียงใด วิธีการทบทวนทำได้โดยคณะกรรมการสถานศึกษา

ประชุมอภิปรายประสิทธิภาพและประสิทธิผลของแผนเมื่อสิ้นปีการศึกษาโดยใช้คำถามเป็นตัวทำให้เกิดการอภิปราย ทั้งนี้สภาพการดำเนินงานจะต้องมีหลักฐาน/แหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ ผลการทบทวนจะเป็นข้อมูลให้สถานศึกษานำไปใช้ในการปรับปรุงการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

วิธีการทบทวน สถานศึกษาอาจจัดให้มีคณะทำงานศึกษาวิเคราะห์ แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา แผนปฏิบัติงาน โครงการประจำปีของสถานศึกษา รวมทั้งสอบถามสัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครู ผู้รับผิดชอบงาน/โครงการ ผู้บริหาร เป็นต้น

ตัวอย่างคำถามสำคัญในการตรวจสอบและทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เช่น

- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา สะท้อนความต้องการของการเรียนการสอนหรือไม่
- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสัมพันธ์กับภารกิจและวิสัยทัศน์หรือไม่
- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสัมพันธ์กับงาน โครงการของทุกท่านที่เกี่ยวข้องหรือไม่
- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความชัดเจน สมบูรณ์หรือไม่
- แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องทราบ และนำไปปฏิบัติได้หรือไม่
- ใครเป็นผู้เขียนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- แผนตอบคำถามสำคัญ คือ จุดยืน ทิศทางการพัฒนา และกระบวนการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายหรือไม่
- ระดับและสภาพความสำเร็จของการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพเหมาะสมหรือไม่

เมื่อทบทวนแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ให้คณะทำงาน รายงานผลการทบทวนพร้อมข้อเสนอแนะ ให้คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาดำเนินงานต่อไป

3. การตรวจสอบและทบทวนการเรียนรู้การสอน

การตรวจสอบและทบทวนการเรียนรู้การสอน จะช่วยระบุดูจุดเด่น จุดด้อยของยุทธศาสตร์ และเทคนิควิธีการเรียนการสอน ซึ่งคณะทำงานควรจะศึกษาเจาะลึกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพในการปฏิบัติงานของครู และเน้นไปที่การวิจัยในชั้นเรียนที่การสอนสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

เทคนิคที่ใช้ในการตรวจสอบและทบทวน เช่น

- การสังเกตชั้นเรียนซึ่งเน้นยุทธวิธีสอน และเทคนิคการสอนของครู
- การเรียนร่วมกันระหว่างผู้เรียน
- การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง
- ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสถานศึกษา
- การบันทึก วีดิทัศน์
- การสำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา
- การรวบรวมผลงานผู้เรียน
- การสัมภาษณ์ครู

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษามอบให้บุคลากรทุกคนที่รับผิดชอบ การดำเนินงานการสอน/กิจกรรมได้มีการตรวจสอบ และทบทวนการดำเนินงานของตนเองตามภาระรับผิดชอบ แล้วนำมาสรุปเป็นหมวดวิชา/โครงการ

และภาพรวมของสถานศึกษา นำเสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาอาจจะใช้วิธีการสังเกตกันเองของครู ซึ่ง เป็นการแลกเปลี่ยนกันระหว่างกลุ่มครู รวมทั้งกลุ่มวิชาที่สอน ซึ่งจะ ทำให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการพัฒนางาน และเอื้อประโยชน์ให้แก่ ทุกคน

การตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ด้านการเรียนการสอน จะช่วยพัฒนาการทำงานของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่

- 3.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3.2 ยุทธศาสตร์และวิธีการสอนที่หลากหลายสอดคล้องความต้องการของผู้เรียน
- 3.3 กระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาความคิดสร้างสรรค์นัยในการเรียน รวมทั้งคุณธรรมที่พึงประสงค์ที่แสดงถึงความคิดรวบยอดระบบการคิดและความมั่นใจในการแสดงออก
- 3.4 การตอบสนองของผู้เรียนที่แสดงถึงความคิดรวบยอดระบบการคิดและความมั่นใจในการแสดงออก

3.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ทั้งด้านกายภาพและกระบวนการใช้สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ครู และผู้บริหาร

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- สิ่งแวดล้อมสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่
- การเรียนการสอนทำให้ได้รู้สึกปลอดภัย และได้รับการคุ้มครองอย่างไร
- ครูจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงประสบการณ์และวิธีการที่หลากหลายในการเรียนหรือไม่

- ครูจัดการเรียนการสอนโดยคำนึงถึงพื้นฐานของ วัฒนธรรมที่หลากหลายหรือไม่
- สภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน แสดงถึงความแตกต่างของผู้เรียนอย่างไร
- สิ่งแวดล้อมการเรียนการสอนสะท้อน และสนับสนุนความสำเร็จของผู้เรียนทุกคนอย่างไร
- ผลงานของผู้เรียนแสดงให้เห็นความแตกต่างด้านความสามารถแต่ละบุคคลหรือไม่

3.2 ยุทธศาสตร์และวิธีการสอน

ยุทธศาสตร์และวิธีการสอนควรหลากหลาย และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- กลยุทธ์/วิธีการสอนสะท้อนถึงเป้าหมาย ภารกิจและจุดประสงค์ของสถานศึกษาอย่างไร
- ครูใช้การสื่อสารหลาย ๆ วิธีให้เกิดความชัดเจนด้านแนวความคิดหรือไม่
- ใช้กลยุทธ์อะไรกระตุ้นการค้นหาความรู้ของเด็ก
- ครูมีบทบาทในฐานะผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนหรือไม่
- ครูจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยการทำงาน และกลุ่มของผู้เรียนเหมาะสมหรือไม่
- ครูใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่
- ครูบอกจุดประสงค์การจัดการสอนชัดเจนหรือไม่

- ครูใช้กลยุทธ์อะไรที่ใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
- กลยุทธ์อะไรที่ครูใช้รับรองว่าผู้เรียนมีความเข้าใจแนวความคิดที่สำคัญ
- ครูเลือกกลยุทธ์เหมาะสมกับความสามารถ และการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่

3.3 กระบวนการเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้รวมถึงการจำและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน โดยต้องดูโอกาสที่ครูให้เด็กได้ฝึกแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง รวมทั้งการพัฒนานิสัยในการเรียน ซึ่งผู้เรียนต้องหาแหล่งการเรียนรู้และการสร้างนิสัยการเรียนรู้ใฝ่เรียน

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- ครูคำนึงถึงรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนหรือไม่
- มีการให้เกียรติและเคารพ ระหว่างครูและผู้เรียน ครูและครู ผู้เรียนและผู้เรียนหรือไม่
- ครูช่วยผู้เรียนพัฒนานิสัยการเรียน ทักษะการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่
- ผู้เรียนได้ใช้แหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยหรือไม่
- แหล่งข้อมูลเหมาะสมหรือไม่
- ครูช่วยเหลือผู้เรียนแก้ปัญหาที่ซับซ้อนอะไรบ้าง อย่างไร
- ครูให้โอกาสผู้เรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างไรบ้าง
- กระบวนการอะไรบ้างที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้

- กระบวนการอะไรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้เพิ่มเติมโดยอิสระ
- ผู้เรียนมีโอกาสใช้แหล่งการเรียนรู้ที่ทันสมัยอะไรบ้าง

3.4 การตอบสนองของผู้เรียน

การตอบสนองของผู้เรียน เป็นกิจกรรมสำคัญในการตรวจสอบและทบทวนการเรียนการสอน เพราะเป็นการแสดงออกถึงความเข้าใจความคิดรวบยอด และความมั่นใจในการอภิปรายและแลกเปลี่ยนความเห็นกับผู้อื่น ซึ่งผู้เรียนต้องการความมั่นใจในการแสดงออก เกี่ยวกับกระบวนการสร้างสรรค์องค์ความรู้และพัฒนาทักษะทางวิชาการ

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- การตอบสนองของผู้เรียนแสดงถึงความเข้าใจแนวคิดที่สอนหรือไม่
- การตอบสนองซึ่งบ่งถึงขั้นตอนการสอนหรือไม่
- ผู้เรียนตอบสนองกระบวนการเรียนรู้อย่างไร
- ผู้เรียนมั่นใจในการมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีความแตกต่างกันหรือไม่
- ครูให้โอกาสผู้เรียนแสดงออกและตอบสนองในการเรียนรู้หรือไม่
- ผลงาน แนวคิด ความเห็นของผู้เรียนได้รับการยอมรับและยกย่องหรือไม่
- ผู้เรียนตอบสนองการสอนของครูที่เน้นความต้องการของแต่ละคนหรือไม่
- ผู้เรียนแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในแนวคิดที่นำเสนออย่างไร

- ผู้เรียนมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและร่วมงานกับคนอื่นอย่างไร
- ผู้เรียนตอบสนององค์กลยุทธ์การสอนของครูอย่างไร
- ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงอย่างไรบ้าง

ตัวอย่างการตรวจสอบและทบทวนการเรียนการสอน

สถานศึกษาที่ 1

การเรียนการสอน หมายถึง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การสอน สื่อและการตอบสนองของผู้เรียน

สาระสำคัญของการเรียนการสอน ได้แก่ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ยุทธศาสตร์และวิธีการสอน การตอบสนองของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง วิธีการสอนจะต้องสะท้อนภารกิจและมาตรฐาน และสนองรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลการตรวจสอบและทบทวน

- การควบคุมและแก้ปัญหาด้านวินัยน้อยไปและมีมาตรการทำโทษผู้เรียนน้อย
- บทเรียนไม่สอดคล้องกับประสบการณ์ที่แตกต่างหลากหลายของเด็ก
- การให้การบ้านไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้ที่หลากหลาย และพบว่าการบ้านไม่ส่งเสริมการสร้างสรรค์ การติดตามงาน และการบ้านไม่ชัดเจน

- การจัดระบบคาบเรียนอิสระควรปรับปรุงพฤติกรรมที่คาดหวังในคาบอิสระให้หลากหลาย มีบางคนใช้เวลาเป็นประโยชน์เหมาะสม
- ครูใช้เวลาคาบเรียนละ 45 นาที ไม่เต็มที่นั่ง ผู้เรียนบอกว่าเขามีเวลาเหลือที่จะทำงานอื่น นอกจากนั้นผู้เรียนยังบอกว่างานที่ได้รับมอบหมายไม่เพิ่มสมรรถภาพทางการเรียนเขาเลย
- กิจกรรมกลุ่มกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมบ้าง ทั้ง ๆ ที่ผู้บริหารและครูต้องการให้มีกิจกรรมดังกล่าวทั้งสถานศึกษา
- การเรียนการสอนในสถานศึกษาเน้นการบรรยาย ทบทวน ทดสอบ ผู้เรียนส่วนมากมีส่วนร่วมแบบเฉย **Passive** ครูยังเป็นผู้ให้ข้อมูลผู้เรียน
- ช่องว่างระหว่างวิธีการสอนที่มีอยู่กับวิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ (**Engaged Learning**) ซึ่งให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและผูกพันกับการเรียนยังมีน้อยผู้เรียนยังเป็นแบบ **Passive Learning** จึงไม่ค่อยผูกพัน และรับผิดชอบการเรียนรู้มากนัก มีคอมพิวเตอร์บริการและให้ความรู้ข้อมูลมากขึ้น มีการใช้วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์ขึ้นบ้างแล้ว
- การทบทวนจุดประสงค์ของการเรียนที่ผ่านมา เพื่อวางแผนต่อเนื่องในสถานศึกษาต่อไปเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง แต่พบน้อยมาก
- วิธีการสอนและงานที่มอบหมายไม่ก่อให้เกิดความคิดและการแก้ปัญหาซึ่งสถานศึกษากำหนดเป็นนโยบาย และพันธกิจเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ปีการศึกษาต่อไป

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดหาเทคโนโลยีที่จำเป็นในการสนับสนุนการสอนเป็นอย่างมาก
- ครูใช้สื่ออุปกรณ์น้อย และมีการตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ของเด็ก (Learning Style) น้อย
- เป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา (SIP) ไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของแผนพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษา

คำถามเพื่อการพัฒนา

- การพัฒนาบุคลากรอย่างไรจึงจะสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและเป้าหมายของแผนพัฒนาของเขตพื้นที่การศึกษา
- มีวิธีการอะไรอีกบ้างที่บุคลากรจะใช้ในการกระตุ้นส่งเสริมให้เด็กคิดถึงการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง
- ครูจะพัฒนาแผนการทำงานของตัวเอง เพื่อพัฒนาเทคนิควิธีการสอนต่างๆ อย่างไร

สถานศึกษาที่ 2

การเรียนการสอน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียน กระบวนการเรียน กลยุทธ์การสอน และการตอบสนองของผู้เรียน เด็กจะเรียนได้ดีในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย กลยุทธ์การสอนควรสะท้อนมาตรฐานและภารกิจของสถานศึกษา และสนองรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน การถ่ายทอดความรู้ ควรกระตุ้นให้เด็กมุ่งสู่ความเป็นเลิศ กระบวนการเรียนการสอนต้องให้โอกาสผู้เรียนเรียนรู้ต่อไปเสมอ รู้จักแก้ปัญหาในชีวิต การตอบสนองของเด็กเป็นตัวบ่งชี้ความรู้ความเข้าใจจากการสอนของครู โดยผู้เรียนต้องประยุกต์ไปใช้ในชีวิตจริงให้ได้

วิสัยทัศน์ พันธกิจและปรัชญาของสถานศึกษากำหนดไว้ดังนี้

สถานศึกษามุ่งพัฒนาความเป็นเลิศ โดยเน้นความเป็นเอกลักษณ์ และความร่วมมืออันดี ในสิ่งแวดล้อมทางวิชาการ สังคมและบรรยากาศ ที่ปลอดภัยมั่นคง นำหลักสูตรไปใช้ในการสอนแบบบูรณาการ และส่งเสริมให้เด็กนำความรู้ไปใช้ในชีวิตด้วยความหลากหลายและแตกต่าง ของวัฒนธรรม ขยายและส่งเสริมบุคคลในครอบครัว ชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการเตรียมตัวเด็กเพื่อเผชิญโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลง

ผลการตรวจสอบและทบทวน

- ห้องเรียนและห้องกิจกรรม ส่วนมากตกแต่งด้วยรูปภาพ แผ่นภาพต่าง ๆ มีแสงสว่าง แต่ผู้เรียน ผู้ปกครอง วิตก เรื่องความเก่าแก่ของตึก มีข้อสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน ระดับเสียง ในโรงอาหาร สถานที่เล่น และห้องกิจกรรม
- มีนิทรรศการการบริหารห้องเรียนที่ดีหลายห้อง กฎเกณฑ์ ต่าง ๆ มีพบเห็นหลายห้อง
- กฎ ระเบียบวินัย มีปรากฏในห้องเรียนส่วนมาก แต่มีการ สังเกตเห็นว่ามีหลายอย่างไม่ได้ใช้ กฎ ระเบียบนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่กำหนดไว้เป็นนโยบายของสถานศึกษา
- คณะครูแสดงความกระตือรือร้นในการส่งเสริมความร่วมมือ ของเด็ก และการส่งเสริมพฤติกรรมที่เหมาะสม
- ผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย สนุกสนานในการเข้าร่วมกิจกรรมใน ห้องเรียนในสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีการบังคับ
- ในบางห้อง มีการระบุพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
- มีการสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ความกดดันจากเพื่อนที่มีผล ต่อพฤติกรรมของผู้เรียน

- มีการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี การส่งเสริมในห้องเรียนและหมู่คณะ ซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนา
- มีการเขียนบทความการท่องเที่ยว กิจกรรมต่าง ๆ การทำงานเป็นหมู่คณะ และการสอนเป็นทีม แต่ยังใช้วิธีการเขียนบรรยายเป็นส่วนใหญ่
- ครูหลายคนใช้เครื่องฉายแผ่นใสในการสอน
- การสอนบางอย่างเป็นการบูรณาการและสัมพันธ์กับชีวิตจริงแต่พบได้น้อย
- การใช้เทคโนโลยียังมีน้อยทั้งที่ตามแผนพัฒนาสถานศึกษาและของเขตพื้นที่จำเป็นต้องมีการใช้เทคโนโลยีเพิ่มขึ้นในสถานศึกษา
- จำนวนผู้เรียนต่อห้อง มีประมาณ 15-22 คน

คำถามเพื่อการพัฒนา

- กลยุทธ์การสอนอื่นๆ มีอีกหรือไม่ ที่จะช่วยให้เด็กเรียนรู้และมีพัฒนาการตามรูปแบบการเรียนรู้ และความแตกต่างของผู้เรียน
- กิจกรรมอะไร ในห้องเรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนใช้ทักษะความคิดเพิ่มขึ้น
- โปรแกรมการพัฒนามุคลากรอะไรบ้างในอนาคตที่จะกระตุ้นให้ครูใช้เทคนิคการกระตุ้นให้เรียนรู้มากขึ้น
- วิธีการใดที่กำหนดไว้ในแผนที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ครูและผู้เรียนมากที่สุดเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี

4. การตรวจสอบและทบทวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้า และ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในฯ เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินงานต่อเนื่องซึ่งสามารถแสดงให้เห็นถึงหลักสูตร/โปรแกรมที่มีคุณภาพของสถานศึกษา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ได้แก่

- ครูคาดหวังสูงกับความสำเร็จของผู้เรียนทุกคน
- สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ด้านการศึกษา
- ผู้เรียนแต่ละคนประสบความสำเร็จ โดยการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- สถานศึกษาใช้ข้อมูลผลการสอบวัดที่หลากหลายเพื่อวัดประสิทธิภาพของสถานศึกษา
- กระบวนการดำเนินงานต่างๆ ในสถานศึกษาเน้นด้านที่มีผลต่อหลักสูตร/โปรแกรมรวมของสถานศึกษา

ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะช่วยให้ครูพัฒนาหลักสูตรการสอนของตนให้ได้มาตรฐานที่สูงขึ้น โดยมีการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานนั้น การตรวจสอบและทบทวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้า และผลการเรียนของผู้เรียนประกอบด้วยเรื่องต่อไปนี้

- 4.1 การพัฒนาหลักสูตร/รายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐานหลัก
- 4.2 ผลงานผู้เรียน
- 4.3 ระบบการประเมินผล
- 4.4 การสนับสนุนการเรียนรู้

วิธีการตรวจสอบและทบทวนการเรียนรู้ความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาควรมอบให้คณะครูที่รับผิดชอบงาน/กิจกรรม แต่ละเรื่องได้ตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานภาระความรับผิดชอบของตนเอง หมวดยวิชา/โครงการและสรุปรวมเป็นภาพรวมของสถานศึกษา นำเสนอคณะกรรมการประกันคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

4.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรและกำหนดผลการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ระดับช่วงชั้น เป็นมาตรฐานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนด

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- สถานศึกษามีกระบวนการที่จะพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้หรือไม่
- หลักสูตรที่ใช้สะท้อนข้อดีและจุดเน้นของสถานศึกษาหรือไม่
- มีแผนหรือกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความต่อเนื่องของหลักสูตรหรือไม่
- มีการศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระการเรียนรู้หรือไม่
- มาตรฐานการเรียนรู้สัมพันธ์กับมาตรฐานทักษะทางอาชีพอย่างไร

4.2 ผลงานผู้เรียน

ผลงานผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายใน ต้องการดูจากสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ แปลผล ตัวอย่างผลงานของผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- อะไรเป็นตัวแทนของผลงานที่ครอบคลุมและสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
- ผลงานสัมพันธ์กับหลักสูตร การสอน การวัดและประเมินอย่างไร
- การรวบรวมตัวอย่างผลงานของผู้เรียนจากทุกสาระการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกวิชาควรทำอย่างไร
- ผลงานสัมพันธ์กับมาตรฐานการเรียนรู้อย่างไร
- ครูในสถานศึกษาตระหนักถึงความหลากหลายของผลงานผู้เรียนหรือไม่
- ผลงานผู้เรียนแสดงความคิดสร้างสรรค์และการนำความรู้ไปใช้มากน้อยเพียงใด
- ครูร่วมมือกันในการมอบหมายงานผู้เรียนหรือไม่
- สถานศึกษามีนโยบายให้กับผู้เรียนหรือไม่ ถ้าไม่ สถานศึกษามียุทธวิธีอย่างไรเพื่อกระตุ้นให้เด็กเป็นคนดี
- สถานศึกษามีระบบการตัดเกรดที่เป็นมาตรฐานหรือไม่
- มีการใช้ระดับเกณฑ์ (Rubrics) สำหรับประเมินผลงานผู้เรียนหรือไม่

4.3 ระบบการประเมินผล

ผลของการประเมินเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องมีการตรวจสอบและทบทวนที่เป็นระบบ ซึ่งต้องพิจารณาความถูกต้อง สอดคล้องกับระเบียบและช่วยในการพัฒนารายวิชาที่สอน ระบบการประเมินในสถานศึกษาควรให้ครูแต่ละคนมีอิสระในการพัฒนาการสอนและการประเมินผลของตนเอง

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- ระบบประเมินปัจจุบันของสถานศึกษามีการประเมินหลากหลายสำหรับผู้เรียนทุกคนหรือไม่
- การประเมินที่หลากหลายสอดคล้องกับการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนหรือไม่
- การประเมินสอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของท้องถิ่นหรือไม่
- มีการสอบวัดประเด็นที่สำคัญหรือไม่
- มีวิธีการวิเคราะห์ ติดตาม แนะนำการพัฒนาระบบประเมินของสถานศึกษาหรือไม่
- ครูตระหนักถึงการประเมินแบบต่างๆ ของคนอื่นหรือไม่
- ครูสามารถวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนหลายๆ ด้านหรือไม่
- มีการประเมินทั้งแบบปรนัยและพฤติกรรมอื่น ๆ ที่ครอบคลุมการเรียนรู้รวมทั้งการทดสอบแบบต่างๆ หรือไม่
- การประเมินมีความยุติธรรมกับผู้เรียนที่มีภูมิหลังและแตกต่างกันทางด้านวัฒนธรรมหรือไม่
- ครูช่วยผู้ปกครองและสมาชิกชุมชนติดตามข้อมูลผลการประเมินอย่างไร
- มีระดับเกณฑ์ (Rubrics) สำหรับการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนหรือไม่ ผู้เรียน และผู้ปกครองเข้าใจระดับเกณฑ์เหล่านั้นหรือไม่
- เทคโนโลยีช่วยในการประเมินอย่างไรบ้าง

- ครูให้ผู้เรียนช่วยพัฒนาการประเมินอย่างไรบ้าง โดยเฉพาะในเรื่องการประเมินพฤติกรรมและการกำหนดระดับเกณฑ์การประเมิน

4.4 การสนับสนุนการเรียนรู้

การตรวจสอบและทบทวนระบบประเมินผลจะช่วยสนับสนุนระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนใน 2 เรื่อง คือใช้ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาหลักสูตร/โปรแกรมการเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้เรียนในการทำงานร่วมกันในสถานศึกษา

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- บุคลากรใช้ผลการประเมินสำหรับการสอนเสริมหรือไม่
- ใช้ผลการประเมินสำหรับการวางแผนพัฒนาสถานศึกษาหรือไม่
- การประเมินแบบไม่เป็นทางการอะไรบ้างที่ครูใช้ในการรวบรวมข้อมูลในชั้นเรียน
- ครูให้ข้อมูลอะไรบ้างแก่ผู้เรียนเกี่ยวกับการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน
- ให้ตัวอย่างการประเมินพฤติกรรมผู้เรียนในด้านการเขียนและการพูดหรือไม่
- มีการอบรมการพัฒนาการประเมินผลหรือไม่
- ผู้เรียนมีโอกาสประเมินตนเองและประเมินเพื่อนอะไรบ้าง
- ผู้เรียนมีโอกาสได้คุยกันหรือคุยกับเพื่อนเรื่องผลงานหรือไม่

ตัวอย่างการตรวจสอบและทบทวน การเรียนรู้ ความก้าวหน้า และ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน สถานศึกษาที่ 1

การเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลการเรียนของผู้เรียน หมายถึง ผลงานของผู้เรียนหลักสูตรและมาตรฐาน และระบบการประเมินผล เป็นส่วนสำคัญในกระบวนการให้การศึกษาของผู้เรียน ข้อมูลที่ได้จากการดูผลงาน และระบบประเมินต่าง ๆ เพื่อให้ได้ภาพรวมของความสามารถ การแสดงออก ความสนใจและจุดเด่นของผู้เรียน ข้อมูลสามารถใช้ในการพัฒนาการสอนของผู้สอน ด้านพัฒนาทักษะ ความรู้ และการพัฒนาการของผู้เรียน ทำให้ผู้สอนทราบความสำเร็จของผู้เรียน และประเมินหลักสูตรและการสอนของผู้สอน ผู้เกี่ยวข้อง ทุกคนควรมั่นใจว่าระบบการตัดเกรดและการประเมินจะเที่ยงตรงและถ่ายโอนได้

ผลการตรวจสอบ

- การแนะแนวช่วยเหลือผู้เรียนจะส่งเสริมให้เกิดความรู้สึที่ดี ซึ่งแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาจะมีการพัฒนา กิจกรรมของสถานศึกษาต่อเนื่อง
- มีการส่งเสริมห้องเรียน/ประกวดห้องเรียน
- มีหลักฐานแสดงว่า สามารถทำงานในแต่ละวัน สัปดาห์ เดือน บรรลุเป้าหมาย และมาตรฐานที่กำหนด
- ผู้ปกครองหลายคนเชื่อว่านักเรียนยังไม่มีคุณภาพและ มาตรฐานตามหลักสูตร
- การพัฒนาและนำไปใช้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความร่วมมือและความขัดแย้ง ในสถานศึกษายังมีน้อย
- นอกเหนือจากวิชาบังคับแก่น หลักสูตรยังมีวิชาเสริมเพื่อให้เกิดความเป็นเลิศทางวิชาการ พละนาฏย สุขศึกษา

ศิลป์ คหกรรม ดนตรี อุตสาหกรรมศิลป์ และพิมพ์ดีด ความ เป็นอยู่ ภูมิศาสตร์ การพูด การละคร การอ่านในใจ ชีวิต ในครอบครัวและการหนังสือพิมพ์ โปรแกรมเสริมการอ่าน กำลังดำเนินการเพื่อส่งเสริมและกำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อเพิ่มคะแนนการอ่านสูงขึ้น

- มีโปรแกรมเสริมการอ่านในหลักสูตรเพื่อเพิ่มคะแนนการอ่าน
- โปรแกรมเสริมการอ่านมีหลายอย่างเพื่อเสริมผู้เรียนทุกคน และความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่อ่าน
- มีการแสดงผลงานของผู้เรียนน้อย
- มีการบ้านทุกอย่าง แต่มีคำถามจากผู้เรียนและผู้ปกครอง บ่อยๆ เกี่ยวกับประเภทและคุณภาพของงานที่มอบหมาย
- งานและการบ้านผู้เรียนส่งเสริมทักษะทางความคิดวิจารณ์ น้อย และงานส่วนมากของผู้เรียนและการประเมินไม่ได้ ส่งเสริมระดับความคิดให้ดีขึ้น
- สถานศึกษามีตารางให้ครูประชุมแต่มีเวลาน้อยมากใน ปีการศึกษาเกี่ยวกับวิชาที่ต้องการเน้นให้ครูร่วมมือกันตาม ที่กำหนดไว้ในแผน
- ข้อมูลด้านการอ่านของผู้เรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน
- แผนพัฒนาคุณภาพพระบุดความจำเป็นที่ต้องการในเรื่องการ อ่านของผู้เรียน
- จำนวนครั้งของการประเมินมีมากพอ
- นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรบอกว่า ระบบการ ประเมินผลไม่สัมพันธ์กับเวลา
- มีการประเมินตามสภาพจริง (Authentic) น้อย
- มีการใช้คะแนนแบบ Rubrics บ้าง

คำถามเพื่อการพัฒนา

- มีวิธีใดบ้างที่โปรแกรมการอ่านจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนทุกคนมากขึ้น
- มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรอะไรบ้างที่ส่งเสริมทักษะการคิดให้สูงขึ้น
- ครูจะให้การทำงานอย่างไรจึงจะสนองความต้องการ และความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน
- หลักสูตรมีส่วนสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา
- บุคลากรได้รับการสนับสนุนให้วิเคราะห์ข้อมูล และใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการสอนและหลักสูตรอย่างไร
- มีสถานศึกษากี่โรงที่นำข้อมูลการประเมินไปพิจารณาเพื่อสนองความต้องการของสังคมการเรียนรู้

สถานศึกษาที่ 2 (ด้านสนับสนุนการเรียนรู้)

การสนับสนุนการเรียนรู้ หมายถึง การสนับสนุนให้มีการทำงานเป็นทีม พัฒนาความเป็นผู้นำและบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งจะทำหน้าที่ประสานงานในการพิจารณา วางแผนพัฒนาและติดตามผล การพัฒนาสถานศึกษาเพื่อบรรลุจุดประสงค์ตามเป้าหมาย และกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาในอนาคต

ผลการตรวจสอบ

- มีผลการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานทุกด้าน
- มีการรายงานผลการเรียนทุก 5 สัปดาห์ โดยผู้ปกครองรับทราบจากรายงาน

- มีการแสดงความสามารถ ความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยการให้รางวัลต่าง ๆ
- มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนผ่านทางชุมนุมต่าง ๆ
- มีโปรแกรมส่งเสริมคะแนนการอ่าน
- จัดแสดงผลงานของผู้เรียน
- ครูมีการรวบรวมข้อมูลผู้เรียนเป็นระยะ
- ข้อมูลผลการประเมินนำมาใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพ
- สถานศึกษาตระหนักถึงคะแนนสอบมาตรฐาน
- มีผลการประเมินแต่ละด้านเป็นไปตามเป้าหมาย
- อัตราการย้ายเฉลี่ย 33% ใน 3 ปี
- ในระยะ 3 ปี คะแนนมาตรฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยเพิ่ม 9.3% โดยเฉพาะคณิตศาสตร์เพิ่ม 6.9%
- คะแนนมาตรฐาน แสดงแนวโน้มดีขึ้น
- อัตราการมาเรียนเพิ่มขึ้น

คำถามเพื่อการพัฒนา

- การสนับสนุนด้านเทคโนโลยี ความร่วมมือของผู้ปกครอง ห้องสมุดช่วยเสริมความสำเร็จผู้เรียนอย่างไร
- ฝั่งอาคาร การจัดการในห้องเรียนมีส่วนช่วยอย่างไร
- ฝั่งอาคาร การจัดการในห้องเรียนมีส่วนช่วยอย่างไร
- การใช้คอมพิวเตอร์มีส่วนช่วยสนองความต้องการในการเรียน ความก้าวหน้าและความสำเร็จอย่างไร
- อาสาสมัครจากผู้ปกครอง ช่วยผู้เรียนในการเรียนอย่างไร
- ครู ผู้ปกครอง ช่วยในการแสดงผลงานผู้เรียนอย่างไร
- จะพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมการอ่าน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านให้เพิ่มความสำเร็จจะอะไรบ้าง

- มีอะไรที่จะช่วยให้มีการพัฒนาทักษะความคิดที่สูงขึ้น
- มีวิธีการสื่อสารอะไรที่จัดภายในองค์กร และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร
- ข้อมูลผู้เรียนช่วยครูประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนเพื่อพัฒนาการสอนอย่างไร
- หลักสูตรเทียบเคียงกับมาตรฐานของรัฐอย่างไร
- การประเมินผลของโปรแกรมการอ่านและคณิตศาสตร์จะถูกพัฒนาอย่างไร
- ยุทธศาสตร์อะไรบ้างที่บุคลากรใช้เร่งรัดให้เกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่ละปี

5. การตรวจสอบและทบทวนการบริหารและการจัดการสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษา เป็นการพัฒนาคคนในสังคมให้ป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การบริหารจัดการ เป็นการนำทรัพยากรและวิธีการดำเนินการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีโครงสร้างชัดเจน มีระบบ มีมาตรฐาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การบริหารและจัดการ ควรมุ่งเน้นคุณภาพผลผลิตขององค์กร ผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำ ให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในทุกด้าน เช่น ด้านบริหาร หลักสูตร ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม ฯลฯ โดยหวังผลการพัฒนาทั้งระยะสั้นและระยะยาว ด้วยการสร้างคุณค่าให้กับผู้เรียน ผู้ปกครอง บุคลากร ชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษา ตลอดจนจนสถานศึกษาและสังคมโดยส่วนรวม

ลักษณะของสังคมแห่งการเรียนรู้ มีดังนี้

- ครูทุกคนมีส่วนร่วมการตัดสินใจ
- ครูทำงานเป็นทีมเพื่อบูรณาการหลักสูตร
- ครูกระตือรือร้นในการสอน การมีส่วนร่วมในการพัฒนาอาชีพเพื่อพัฒนาความรู้และวิธีการสอน
- บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาคือ การประสานงานระหว่างผู้ปกครอง ครู ผู้เรียน และชุมชน
- มีการจับกลุ่มของผู้เรียนที่หลากหลายความสนใจและความถนัด ผู้มีส่วนร่วมในสังคมการเรียนรู้สังคมการเรียนรู้ นอกจากบุคลากรภายในสถานศึกษา แล้วรวมถึงผู้ปกครอง สมาชิกในชุมชน องค์กร ธุรกิจเอกชน องค์กรเอกชน ที่อยู่ในเขตบริการของสถานศึกษา
- บุคลากรในสถานศึกษานับสนุนให้ผู้ปกครองเป็นสมาชิกสังคมการเรียนรู้ได้อย่างไร
- มีอะไรบ้างที่ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจ และรู้วิธีการช่วยให้ลูกเรียนรู้ที่บ้าน

การตรวจสอบและทบทวนสังคมการเรียนรู้ประกอบด้วย

- 5.1 วิสัยทัศน์และภารกิจที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักของภาระงานสถานศึกษาตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา
- 5.2 ภาวะผู้นำและการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา
- 5.3 โครงสร้างขององค์กรที่สามารถสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างความเป็นเอกภาพร่วมกัน
- 5.4 การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ วิสัยทัศน์ และภารกิจ รวมทั้งมาตรฐานวิชาชีพ

5.1 วิสัยทัศน์และภารกิจ

เป็นการกำหนดบทบาทและทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องโดยกำหนดเป็นเป้าหมาย การพัฒนาของสถานศึกษาที่ชัดเจน

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- เป้าหมายของภารกิจสถานศึกษาเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมประจำวันของสถานศึกษาหรือไม่
- กลยุทธ์การสอนสะท้อนภารกิจสถานศึกษาหรือไม่
- หลักสูตรการสอน และการประเมินสะท้อนภารกิจที่กำหนดไว้หรือไม่
- การพัฒนาบุคลากรสัมพันธ์กับภารกิจของสถานศึกษาหรือไม่
- แผนงานระยะยาวสอดคล้องกับภารกิจสถานศึกษาหรือไม่
- งบประมาณสอดคล้องกับภารกิจหรือไม่
- การจัดทำแผนการพัฒนาวิชาชีพเกี่ยวข้องกับภารกิจสถานศึกษาหรือไม่

5.2 ภาวะผู้นำและการบริหาร

สถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารจึงต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา ในการกระตุ้น ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องมุ่งดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายและเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- สถานศึกษาระบุภาวะการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อย่างไร

- ใครเป็นผู้ตัดสินใจในการบริหารจัดการ มีระบบการบริหาร/สายงานอย่างไร
- ผู้บริหารยึดหยุ่นและเต็มใจในการให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างไร
- ผู้บริหารให้โอกาสกลุ่มทำงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือไม่
- ผู้บริหารสนับสนุนให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวหรือไม่
- การบริหารสนับสนุนครูให้มีความคิดสร้างสรรค์และมีความปลอดภัย
- ผู้บริหารเป็นกันเองหรือไม่
- ผู้บริหารตั้งใจเพิ่มประสิทธิภาพของทุกคนหรือไม่
- มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลกับครูสม่ำเสมอหรือไม่
- ผู้บริหารอุทิศตนเพื่อการพัฒนาการศึกษา องค์กร และเพื่อนร่วมงานเป็นพิเศษหรือไม่
- ผู้นำสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยใช้นวัตกรรมสำหรับครู อย่างไร
- ผู้บริหารมีพฤติกรรมเป็นตัวอย่างที่ดีหรือไม่
- ผู้บริหารไปเยี่ยมห้องเรียนบ่อยๆ เพื่อร่วมกิจกรรมการเรียน การสอนไม่ใช่เพื่อการประเมินครูหรือไม่
- ผู้บริหารวางแผนอบรมครูตามความต้องการที่แท้จริงของครูหรือไม่
- ผู้บริหารเห็นคุณค่าและให้เกียรติแก่งานของครูและผู้เรียนหรือไม่
- ผู้บริหาร กระตุ้น ผู้ปกครอง ชุมชนให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษาหรือไม่

- ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์กับบุคลากรใหม่หรือไม่
- ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและกิจการต่าง ๆ ในชุมชนหรือไม่
- สถานศึกษานับสนุนการพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรหรือไม่
- บุคลากรต้องการอะไรบ้างที่จำเป็นในการพัฒนาวิชาชีพ
- สถานศึกษาให้โอกาสหรือจัดเวลาเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาวิชาชีพหรือไม่
- มีงบประมาณส่งเสริมให้มีการสัมมนาหรือพัฒนาวิชาชีพรูปแบบอื่น ๆ หรือไม่
- มีอะไรที่สนับสนุนครูอาจารย์ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นแนวทางให้ครูเกิดแนวคิดใหม่ในการสอนหรือไม่
- มีการจัดหาอะไรบ้างด้านการวิจัย ค้นคว้า และสัมมนาเกี่ยวกับการสอน และหลักสูตร
- แผนพัฒนาวิชาชีพสัมพันธ์กับภารกิจการเรียนการสอนและการวัดผลหรือไม่
- มีผลกระทบอะไรบ้างที่สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
- มีการสื่อสารอะไรบ้างให้ครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการพัฒนาวิชาชีพ
- สนับสนุนให้ครูมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันหรือไม่

5.3 โครงสร้างขององค์กร

โครงสร้างของสถานศึกษาจะบอกถึงความสามารถในการพัฒนาเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ โดยครูและบุคลากรสามารถแลกเปลี่ยน

ซึ่งกันและกันจากความสำเร็จในการใช้ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในการทำงาน

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- การจัดการเวลาและสถานที่ของสถานศึกษาเป็นอย่างไร
- มีการจัดระบบการสื่อสารภายในสถานศึกษาอะไรบ้าง
- มีการกำหนดกิจกรรมประจำวันเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนอย่างไร
- มีการจัดโปรแกรมให้บุคคลในสถานศึกษาเรียนรู้ และเพิ่มทักษะใหม่ๆ หรือไม่
- ตารางกิจกรรมประจำวันเอื้อให้ครูวางแผนการทำงานหรือไม่
- ตารางกิจกรรมเอื้อให้เกิดการเรียนการสอนแบบทีมหรือไม่
- โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศให้อภิปรายเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือไม่
- มีกลยุทธ์อะไรบ้างที่ใช้สนับสนุนสถานศึกษาให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้
- มีการสื่อสารที่สนับสนุนการพัฒนาสังคมการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างไร
- บุคลากรของสถานศึกษามีโอกาสพบปะกับสถานศึกษาอื่นๆ เพื่อเทียบเคียงการพัฒนาองค์กรหรือไม่อย่างไร
- มีโอกาสอภิปรายเกี่ยวกับหลักสูตร การสอน และปัญหาการประเมินอย่างไร
- มีการบริหารกิจกรรมส่งเสริมสังคมการเรียนรู้อย่างไร
- มีกลยุทธ์ในการทำงานอะไรที่สนับสนุนสังคมการเรียนรู้

5.4 การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากร

ประเด็นสำคัญในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษาคือ การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรให้มีการศึกษา อภิปรายและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเพื่อพัฒนางาน ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับภารกิจ วิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา

ตัวอย่างคำถามสำคัญ เช่น

- บุคลากรในสถานศึกษา แนะนำผู้ปกครองเกี่ยวกับสถานศึกษา และทรัพยากรในชุมชนหรือไม่
- การพัฒนาวิชาชีพของบุคลากรในสถานศึกษา สนับสนุนสมาชิกในชุมชนให้มีส่วนร่วมอย่างไร
- มีอะไรบ้างที่ช่วยภาคเอกชน ร่วมมือด้านการให้การศึกษา และฝึกอาชีพ
- สถาบันอุดมศึกษา องค์กรในชุมชนและธุรกิจ ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างไร
- ชุมชนได้รับประโยชน์จากการสนับสนุนให้เกิดสังคมการเรียนรู้หรือไม่บ้าง
- บุคลากรร่วมมือให้เกิดเครือข่ายการใช้ทรัพยากรกับชุมชน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร
- สถานศึกษาให้บริการชุมชนอะไรบ้าง
- สมาคมต่างๆ ร่วมมือกันให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ได้อย่างไร

ตัวอย่างการตรวจสอบและทบทวนการบริหารและจัดการสถานศึกษา

สถานศึกษาที่ 1

การบริหารและการจัดการของสถานศึกษา หมายถึง สังคมที่ผูกพันกับการเรียนรู้ การสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้เรียน ครู ผู้บริหาร พนักงาน ผู้ปกครอง คณะกรรมการและสมาชิกอื่นๆ ในชุมชนถือว่าเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจและวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาสามารถบ่งบอกได้ว่าทุกคนเข้าใจเป้าหมายของสถานศึกษาซึ่งเป็นตัวกำหนดกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา

การบริหารการศึกษาสามารถสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความหมายต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่นการสอนของครูที่หลากหลาย โอกาสการพัฒนาทางอาชีพของครู เป็นความจำเป็นเพื่อครูจะได้พัฒนางานโครงการศึกษาเต็มที่ และประเด็นสำคัญคือต้องตระหนักเสมอว่า สมาชิกทุกคนมีความสามารถเป็นทรัพยากรที่สำคัญ การพัฒนาวิชาชีพของครูก็ต้องได้รับการสนับสนุน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องควรได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนเสมอ เพื่อให้เขามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ผลการตรวจสอบ

- บุคลากรแสดงความคิดเห็นเป็นมืออาชีพ เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตและใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เสมอ
- สมัคม ผู้ปกครอง สนับสนุน งบประมาณโครงการต่างๆ ของสถานศึกษาอย่างดี

- ครู ผู้ปกครอง สนับสนุนการบริหารงานของสถานศึกษา เต็มที่และทุกคนซาบซึ้งในการสนับสนุนของชุมชน
- โครงสร้างขององค์กรและการจัดการเรียนการสอนปัจจุบัน ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผน พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาเท่าที่ควร
- ข้อกำหนดภารกิจของสถานศึกษาไม่ได้ประสานสัมพันธ์ กับครู ผู้เรียน ชุมชนเท่าที่ควร
- ห้องสมุดให้บริการวันละชั่วโมง ซึ่งไม่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของผู้เรียน
- ครูบางคนรู้สึกได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการเรียน การสอน ตามแผนของสถานศึกษาน้อยเกินไป ครูบางคน ได้ประโยชน์จากการฝึกอบรมผ่านกลุ่มสถานศึกษาที่มีผล ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนและหลักสูตร
- ครูมีความเชื่อว่าการบริหารใหม่ของสถานศึกษาจะทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรและเทคโนโลยี
- ครูพยายามใช้ธุรกิจในห้องถิ่นสนับสนุนงานแต่ไม่ได้จัด อย่างเป็นทางการ
- ความร่วมมือของกลุ่มสถานศึกษาเป็นตัวชี้บ่งที่ดีในการมี ส่วนร่วมของชุมชน
- ชุมชนรวมกิจกรรมการแข่งขัน และได้ประโยชน์จาก **Internet** ของสถานศึกษาติดต่อสื่อสารประจำวันและให้ บริการชุมชน
- สถานศึกษา ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษามีกิจกรรม ให้รางวัลแก่ผู้เรียนเพื่อเป็นเกียรติและสร้างความภูมิใจของ ผู้เรียน มีการเผยแพร่ให้ทุกคนทราบ

คำถามเพื่อการพัฒนา

- กลุ่มมีความสำคัญมากในสังคมการเรียนรู้ ทำอย่างไรบุคลากรในสถานศึกษาใช้เวลาในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและปรึกษาหารือเกี่ยวกับวิธีการสอน เพื่อการพัฒนา
- สถานศึกษาได้ปรับโครงสร้างองค์กรและวิธีการสอนอย่างไร เพื่อให้โอกาสผู้เรียนแสวงหาความรู้ตามความถนัด และความสนใจของตนเอง
- การบริหารสถานศึกษาอย่างไรบ้างที่เป็นการวางแผนร่วมกันสำหรับการดำเนินการฝึกอบรมครูเพื่อนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในการเรียนการสอน

สถานศึกษาที่ 2 (ด้านวิสัยทัศน์และภารกิจ)

สถานศึกษามีภารกิจที่สำคัญที่ต้องปฏิบัติคือ พัฒนาผู้เรียนทุกคนให้รักการเรียนรู้ตลอดไป สอนให้เกิดทักษะพื้นฐานที่จำเป็นที่จะเป็นพลเมืองดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน และประเทศ รวมทั้งการรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีความปลอดภัย สุขสบาย มีความรู้ ความสามารถและเคารพซึ่งกันและกัน ผู้เรียน บุคลากร ในสถานศึกษา และครอบครัว โดยเน้นการตัดสินใจร่วมกัน ทุกฝ่ายมีโอกาสสนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอนที่หลากหลายและพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาอาชีพ สำหรับบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ตามเป้าหมายส่วนบุคคล และเป้าหมายของแผนพัฒนาของสถานศึกษา สถานศึกษาและชุมชนร่วมมือกันในการส่งเสริมการศึกษาและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้เรียนทุกคน ผู้ปกครอง ครู ผู้เรียนและสมาชิกในชุมชน แสดงความชื่นชมและเคารพในการบริหารงานของสถานศึกษาและความเป็นผู้นำของบุคลากรในสถานศึกษา

ผลการตรวจสอบ

- ชุมชนสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการสนับสนุนให้ไป ตามภารกิจของสถานศึกษา
- มีหลักฐานชัดเจนว่าบุคลากรทำงานด้วยกันอย่างดียิ่ง มี การประชุมระดับต่าง ๆ และคณะกรรมการอื่น ๆ ซึ่ง เป็น การสนับสนุนการทำงานให้บรรลุเป้าหมายตามภารกิจของ สถานศึกษา
- บุคลากรที่สนับสนุนงานสถานศึกษา มีความสำคัญใน ความสำเร็จและมีส่วนร่วมในการประเมินความสำเร็จ
- แผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาไม่สะท้อนกิจกรรม เฉพาะของระดับต่าง ๆ (ประถม, มัธยม, อนุบาล)
- การบริหารสถานศึกษากระตุ้นให้บุคลากรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ภาวะผู้นำให้โอกาสปฏิบัติโดยมีการตัดสินใจเป็นทีม
- ผู้อำนวยการและผู้ช่วยตระหนักและชื่นชมกับความ พยายามและความสำเร็จของสถานศึกษา
- สถานศึกษาเปิดโปรแกรมผู้เรียนเล็กและอนุบาล
- สถานศึกษาจัดตารางให้วางแผนร่วมกันมีน้อย โดย เฉพาะทำงานกับกลุ่มที่มีความจำเป็นเป็นพิเศษ
- ผลการทำงานได้รับการแนะนำและติดตามโดยระบบ การประเมินและกระบวนการตั้งเป้าหมายสนับสนุนการ พัฒนาวินิจฉัย
- สถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาตัวเองด้วยการ พัฒนาและศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
- จากแฟ้มสะสมงานของครู แสดงให้เห็นว่าการพัฒนา อาชีพครู เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา

- สมาคมผู้ปกครองและครูสนับสนุนสถานศึกษาเต็มที่ และมีการหาทุนสนับสนุนด้วย
- สถานศึกษาและชุมชนมีโปรแกรมบริการต่างๆ เช่นอาสาสมัครครูพิเศษ
- มีการสำรวจข้อมูลจากผู้ปกครองและธุรกิจในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูล โปรแกรมต่างๆ ในอนาคต
- มีรายงาน วารสารรายเดือน แจกข่าวสารต่อชุมชน
- ผู้ปกครอง และบุคลากรเห็นความสำคัญของการศึกษา Computer แต่สถานศึกษาสอนน้อยไป

คำถามเพื่อการพัฒนา

- โปรแกรมพิเศษจะมีขึ้นได้อย่างไร เพื่อลดปัญหาต่างๆ ให้น้อยที่สุด ในการสนองความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน
- ได้รับประโยชน์อะไรจากโปรแกรมพิเศษของเด็กเล็ก อนุบาล
- ผู้อำนวยการเพิ่มวิสัยทัศน์อย่างไร ในการพัฒนาสถานศึกษา ผู้เรียนและสนับสนุนให้ครูพัฒนาการสอน
- จะมีการส่งเสริม สนับสนุนอย่างไรบ้างที่จะให้มีการจัดประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ

4

การรายงานผลการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องรวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล เพื่อใช้เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบและทบทวนจากภายนอก โดยเทียบกับเป้าหมายและมาตรฐาน หลักสูตร การสอน และการประเมินผล รวมทั้งการบริหารและการจัดการ โดยรวบรวมข้อมูลตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในเรื่องการเรียนรู้ การสอน ความก้าวหน้า การเรียนรู้ รวมทั้งการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาเพื่อเป็นประเด็นที่ต้องพัฒนาต่อไป

นอกจากนั้น สถานศึกษาจะอภิปรายผลกับสมาชิกในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยบุคคลากรในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และสมาชิกในชุมชน การประชาสัมพันธ์ผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพของสถานศึกษาควรเป็นไปอย่างซื่อสัตย์เปิดเผยและควรอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่จำเป็นจุดเด่นจุดด้อย ซึ่งสมาชิกทุกคนควรมีส่วนร่วมในการอภิปรายผล

บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เสนอแนะเพื่อเป็นการตอบสนองจุดที่ต้องพัฒนา ซึ่งได้รับจากการรายงานและการอภิปรายผล

สถานศึกษาควรนำรายงานผลและข้อเสนอแนะที่ได้ไปขอคำแนะนำจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเริ่มวงจรการพัฒนาต่อไป ดังนี้

- วางแผนอย่างมีเป้าหมาย
- เตรียมตัวอย่างมีพลัง
- ดำเนินงานอย่างสร้างสรรค์
- ติดตามผลสม่ำเสมอ

การรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในของสถานศึกษา เป็นการเสนอผลการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาแล้วนำผลไปใช้ในการพัฒนาต่อไป โดยสถานศึกษาต้องนำข้อมูลมาสรุปรวมและจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำไปปรับปรุงการดำเนินการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์การรายงาน

1. เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้ทราบถึงสภาพการดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา
2. เพื่อให้สถานศึกษานำผลการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบผลการดำเนินงานฯ และให้การสนับสนุนรวมทั้งมีส่วนร่วมในการพัฒนาต่อไป

การรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อาจรายงานได้หลายลักษณะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรายงาน หากต้องการ รายงานหน่วยงานต้นสังกัด รายงานต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการดำเนินงาน อาจจัดทำเป็น เอกสารรายงานฉบับสมบูรณ์ หากต้องการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษา อาจรายงานในรูปแบบของแผ่นพับ จดหมายข่าว วิทยุท้องถิ่น หอกระจายข่าว เสียงตามสาย ฯลฯ ซึ่งนำเสนอเฉพาะ ประเด็นสำคัญโดยสรุปหรือประเด็นที่ต้องการประชาสัมพันธ์

ทั้งนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเลือกวิธีการรายงานของตนเองได้ตามความเหมาะสม

สาระสำคัญที่ต้องปรากฏในรายงาน

1. สาระสำคัญของ การตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
2. วิธีการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
3. ผลการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
4. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

การรายงานแบบที่ 1 (แบบย่อ) ประกอบด้วย หัวข้อสำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการรายงาน
2. สาระสำคัญของ การตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
3. วิธีการและกิจกรรมการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
4. ผลการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
5. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

การรายงานแบบที่ 2 (แบบปกติ)

ประกอบด้วย หัวข้อสำคัญ ดังนี้

คำนำ

สารบัญ

บทที่ 1 ความเป็นมา, วัตถุประสงค์

บทที่ 2 วิสัยทัศน์-ภารกิจของสถานศึกษา, แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา, การเรียนการสอน, ผลการเรียนรู้และผลการเรียนของผู้เรียนและการบริหารและจัดการสถานศึกษา

บทที่ 3 วิธีการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ

บทที่ 4 ผลการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ

บทที่ 5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ภาคผนวก

คำสั่งคณะทำงาน

เครื่องมือการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ

การรายงานแบบที่ 3 (แบบสมบูรณ์)

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ

1.1 หน้าปก

1.2 คำนำ

1.3 สารบัญเนื้อหา

1.4 สารบัญตาราง

ส่วนที่ 2 เนื้อหาสาระเกี่ยวกับสถานศึกษา

2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษา (ประวัติ, ลักษณะชุมชน, ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร ฯลฯ)

2.2 วิสัยทัศน์และภารกิจของโรงเรียน

- 2.3 แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.4 สภาพการจัดการเรียนการสอน
- 2.5 สภาพการบริหารและจัดการ
- 2.6 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 สาระเกี่ยวกับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในฯ

- 3.1 แนวทางการดำเนินงานตรวจสอบและทบทวนภายในฯ
- 3.2 ผลการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ ตามแผนพัฒนาคุณภาพหรือมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สรุปผลการตรวจสอบและทบทวนภายในฯ โดยภาพรวมของสถานศึกษา (จุดแข็งของสถานศึกษา, จุดอ่อนของสถานศึกษา, แนวทางการพัฒนาสถานศึกษา)

ส่วนที่ 4 ภาคผนวก

1. ข้อมูล หรือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางหรือแผนภูมิ
2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **กรอบการดำเนินงานตรวจสอบโรงเรียน**. สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. **สาระจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง เทคนิควิธีการประเมินผลภายในตามมาตรฐานการศึกษา**. กรุงเทพฯ : 2542.
- เซ็น แก้วยศ. **การประเมินภายในสถานศึกษาเอกสารประกอบการประชุมสัมมนาอบรมบุคลากรหลักเพื่อจัดทำคู่มือ/เครื่องมือวัดการตรวจสอบทบทวนภายใน**. 2543. (เอกสารอัดสำเนา)
- บรรยงค์ ไตจินดา. **“บริษัทของคุณมีวิสัยทัศน์หรือยัง”**. 2539. (เอกสารอัดสำเนา)
- ปกรณ์ ปรียากร. **การวางแผนกลยุทธ์ แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์**. 1999.
- วิชาการ, กรม. **ธรรมนูญสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- วิชาการ, กรม. **แนวทางการศึกษาและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. 2543.
- วิชาการ, กรม. **ร่างมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุนทรีย์ศิลป์ ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ**, 2542.
- วิชาการ, กรม. **ร่างมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานและอาชีพ**. 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **ร่างมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา**. 2542. (เอกสารอัดสำเนา)

- วิชาการ, กรม. **ร่างมาตรฐานตัวบ่งชี้ความสำเร็จกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์.** 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **ร่างคู่มือสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเชิงประกอบการประชุมอบรมเทคนิคการสร้างคู่มือกลุ่มสาระการเรียนรู้.** 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **ร่างมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย.** 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **การประชุมอบรมเทคนิคการสร้างมาตรฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้.** 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **จัดทำมาตรฐานสาระการเรียนรู้การพัฒนาคคน.** 2542. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **การประกันคุณภาพการศึกษา แนวทางการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา. โครงการประกันคุณภาพการศึกษา 2543.** (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **การประกันคุณภาพการศึกษา การทบทวนกระบวนการวางแผนและพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา.** 2543. (เอกสารอัดสำเนา)
- วิชาการ, กรม. **การประกันคุณภาพของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :** โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.
- วัฒนาพร ระวังบุทกข์. **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ :** บริษัท แอล พี เพรส จำกัด, พิมพ์ครั้งที่ 2, 2542.
- สามัญศึกษา, กรม. **แนวทางการบริหารงานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ :** โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.
- สามัญศึกษา, กรม. **การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ :**

โรงพิมพ์คุรุสภา.

สามัญศึกษา, กรม. เอกสารชุดการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา
เล่ม 1 คู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาโดย
คณะกรรมการประเมินของหน่วยงานต้นสังกัด. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา, 2543.

สำนักนายกรัฐมนตรื. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2543.

Board Of Education. **Success For Student, The Strategie Plan
For Montgomery Country Public Schools.** 1999.

California Department Of Education. **Guideline For Developing
An Action Plan For Immediate Intervention
Underperforming Schools Program.** 1999.

Department For Education And Employment. **Helping School
To Carry Out Self - Evaluation.**

East Hill Girls Technology High School. **Annual Report.**
1995.

Florida Department Of Education. **Grade Level Expectations
For The Sunshine State Standards, Language Arts
Grade K-2.**

Florida Department Of Education. **Grade Level Expectations
For The Sunshine State Standards, Language Arts
Grade 6 - 8.**

Gandal, Matthew. **Not all Standards Are Created Equal,**
Education Issues Department New Jersey, Washington
DC. 1995.

- Hartsfield Elementary School. **School Improvement Plan** 1999–2000.
- Hassel, Bryan Ph.d. **Making Good Choices**. North Central Regional Education Laboratory, 1998.
- Holman, Elizabeth. **Changing By Design : Comprehensive School Reform**. North Central Regional Education Laboratory, 1998.
- Horizon Elementary School. **Kentucky Transformation Plan**. 1995–1998. (Sample)
- Her Majesty’s Chief Inspector Of Schools In England. **Framework For The Inspection Of Schools**.
- Illinois State Board Of Education (ISBE). **School District Technology Plan Blueprint**. September 1997.
- Illinois State Board Of Education, **Report Of The External Reviews Team Of School Date Of Reviews**. 1998. (Sample)
- Illinois State Board Of Education. **Guidelines for Internal And External Review Center For Accountability And Quality Assurance**. Quality Assurance And Implementation Planning Division, June 1997.
- Illinois State Board Of Education. **A Supporting Framework of School Improvement Planning Center For Accountability And Quality Assurance**. Quality Assurance And Implementation Planning Division, March 1998.

- Indiana Department Of Education Division Of Performance – Based Accreditation. **Suggested Approaches To School Improvement Planning.** 1999.
- Lane, Gary. **Quality 2000 – Management For Success, An Anthology Of The Total Quality Experience.**
- Miami – Date county Public Schools. **School Quality Improvement Planning Process Part 2.**
- Missouri School. **Improvement Program – Comprehensive School Improvement Plan Handbook.** Second Cycle, 1999.
- Oregon Department Of Education. **School. Improvement Plan / Planning Guide. The Oregon Education Act For the 21st Century.** 1999.
- Sandholm, Lannart. **Total Quality Control At Enterprise Level / A Requisite For Successful Export Trade Of Developing Countries.** International Trade Center UNCTAD / GATT GENEVA. 1986.
- Somerville Rise Primary School. **School Charter.** August 1995.
- The California Wellness Foundation And The Healthcare Forum. **Emerging Best Practices In Collaboration To Improve Health Creating A Shared Vision.** Creating Community Jazz Workbook. 1997.

Thomas K. Glennan, Jr. **Design - Based Assistance As A Cornerstone Of A School Improvement Strategy, New American Schools.**

U.S Department Of Education. **Implementing Schoolwide Programmes.** An Idea Book On Planning, October 1998.

ผู้ร่วมจัดทำเอกสารแนวดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. นางสาวกาญจนา บุญส่ง	คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏเพชรบุรี
3. รศ.ดร.ฉันทนา จันทร์บรรจง	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. ผศ.ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์	คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร
5. ผศ.ศิริพร พัสดร	คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏอุดรธานี
6. ผศ.ดร.สมบูรณ์ ตันยะ	คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
7. นายสมเกียรติ ทานอก	คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏนครราชสีมา
8. ดร.กวรรณิการ์ ภิัญญาคง	สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน

นักวิชาการศึกษา สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

1. นายไพศาล ศิริวัชร	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 3
2. นางวันทนา นาคใหญ่	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 5
3. นางสมพร ขำอ่อน	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 7
4. นางวันเพ็ญ พันสถา	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 7
5. นายนาค เกินชัย	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9
6. นายพัฒนศักดิ์ สกุลพันธุ์	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 9
7. นางมาลีวัลย์ ครูฑกุล	สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11

ศึกษานิเทศก์

1. นางวรพรรณ สุวรรณนิมิตร	หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3
2. นายประสิทธิ์ พงษ์อักษร	หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3
3. นางสาวจันทนา นนทิกกร	หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5
4. นางมันทนา เพ็งนู	หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5

5. นายเจริญฤทธิ์ จันทร์เจริญ หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาเอกชน เขตการศึกษา 7
6. นายสุรัตน์ ขวัญบุญจันทร์ หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7
7. นางสาวศุภลักษณ์ คูหาทอง หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9
8. นางเกศรี วิวัฒน์ปฐพี หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9
9. นางสาววดาภรณ์ พูนผลอำนวย หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
10. นายหัสนัย กันทรส หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11
11. นายวันชัย คงเพชร หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร
12. นายชำนาญ ยี่งวัฒนา หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพัทลุง
13. นางกาญจนา เขยชิต หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเพชรบุรี
14. นางกิติมา แก้วป้องปก หน่วยศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก

15. นายธวัช ทองแสน	หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดอุดรธานี
16. นางสาววิไล ชินวงศ์	หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา
17. นายทวี ไชติรัตน์	หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดสงขลา
18. นางวนิดา จันทรวงศ์	หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดเพชรบุรี
19. นายพงษ์เทพ ทองคำพงษ์	หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดพิษณุโลก
20. นายวิระ โพธิ์ทอง	หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดเลย
21. นางสุปราณี ศรีไสคำ	หน่วยงานศึกษานิเทศก์
สำนักงานสามัญศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา
22. นางพรทิพย์ ธรรมสุวรรณ	กองการศึกษาเทศบาลนคร
หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
23. นางรัชณี ภัตติชาติ	กองการศึกษาเทศบาลเมือง
เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี

24. นายพิชณต โคกทอง	กองการศึกษาเทศบาลเมือง
พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
25. นายสุชี ประทุมโม	กองการศึกษาเทศบาลเมือง
อุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
26. นายไทรรงค์ คัมภีร์พงศ์	กองการศึกษาเทศบาลเมือง
นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา
27. นางอุทุมพร แว่วศรี	สำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น
กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย
28. นายอุดมศักดิ์ นาคี	กองวิชาการ
สำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร
29. นางสาวอุมาวดี มะคำไก่	กองวิชาการ
สำนักงานการศึกษา
กรุงเทพมหานคร
30. นายชนาธิป ทั้ยแป	สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน
คณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ

ผู้บริหาร ครู อาจารย์ สถานศึกษา

1. ว่าที่ ร.ต.โกศล สุวรรณมณี	โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวูช
จังหวัดสงขลา
2. นายธีรวุฒิ ดำวัักษ์	โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวูช
จังหวัดสงขลา

3. นายเสถียร สุวรรณมณี	โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2
จังหวัดสงขลา
4. นายทวีป เพ็งแก้ว	โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2
จังหวัดสงขลา
5. นายเลิศ สุขเกษม	โรงเรียนมัธยมสิริวัณวรี 2
จังหวัดสงขลา
6. นายบุญชูบ กาญจนพันธ์	โรงเรียนวัดประดู่หอม
(สุขประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง
7. นายสุรเชษฐ์ ศรีชุมพวง	โรงเรียนวัดประดู่หอม
(สุขประชาสรรค์) จังหวัดพัทลุง
8. นางเพ็ญธนา ดำรงค์ดีราษฎร์	โรงเรียนกลับเพชรศึกษา
จังหวัดสงขลา
9. นางแน่น้อย อัมพรพงศ์	โรงเรียนกลับเพชรศึกษา
จังหวัดสงขลา
10. นายสมโภช กิตโร	โรงเรียนเทศบาล 4
(วัดคลองเรียน) จังหวัดสงขลา
11. นายเอก ชโนวรรณ	โรงเรียนเทศบาล 4
(วัดคลองเรียน) จังหวัดสงขลา
12. นายสนธิ เจริญมาก	โรงเรียนเทศบาล 4
(วัดคลองเรียน) จังหวัดสงขลา
13. นายศุภชัย ธาราศานิต	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี
14. นายธีรชัย ไสยจิตต์	โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี
15. นายเสนาะ สวัสดิ์มงคล	โรงเรียนวัดหนองแก
(กลุ่มมหาวิทยาลัย) จังหวัดเพชรบุรี

16. นางพรเพ็ญ ให้นำช	โรงเรียนวัดหนองแก
(กลุ่มวิद्याคาร) จังหวัดเพชรบุรี
17. นางสาวชฎาติ ลิลิตธรรม	โรงเรียนเทศบาล ๑ วัดแก่นเหล็ก
จังหวัดเพชรบุรี
18. นางชม้อย พันธุ์ร่าม	โรงเรียนเทศบาล ๑ วัดแก่นเหล็ก
จังหวัดเพชรบุรี
19. นางสาวดวงรัตน์ พูลสวัสดิ์	โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม
จังหวัดพิษณุโลก
20. นายประดุง สุขพลอย	โรงเรียนบางกระทุ่มพิทยาคม
จังหวัดพิษณุโลก
21. นายวิเชียร ปรารมภ์	โรงเรียนรัฐราษฎร์สงเคราะห์
จังหวัดพิษณุโลก
22. นายสมพงษ์ เหลืองทอง	โรงเรียนรัฐราษฎร์สงเคราะห์
จังหวัดพิษณุโลก
23. นายภคบุญย์ พัฒนเจริญ	โรงเรียนสายธรรม จังหวัดสุโขทัย
24. นางสุกัญญา ศรีนวล	โรงเรียนสายธรรม จังหวัดสุโขทัย
25. นางวิไลวรรณ วัฒนากุล	โรงเรียนเทศบาลวัดท่ามะปราง
จังหวัดพิษณุโลก
26. นางสุนันทา รังคะอุไร	โรงเรียนเทศบาลวัดท่ามะปราง
จังหวัดพิษณุโลก
27. นายสวาท นาคเสน	โรงเรียนวังทรายขาววิทยา
จังหวัดเลย
28. นางเกศินี สุทธิ	โรงเรียนวังทรายขาววิทยา
จังหวัดเลย

29. นายสมศักดิ์ จิตรแน่น โรงเรียนเชียงคน จังหวัดเลย
30. นางสาวโสภภาพรรณ โพธิ์ทอง โรงเรียนเชียงคน จังหวัดเลย
31. นางชนิษฐา จันทระโคตร โรงเรียนอนุบาลอุดรธานี
จังหวัดอุดรธานี
32. นางนิทรา ช่อสูงเนิน โรงเรียนอนุบาลอุดรธานี
จังหวัดอุดรธานี
33. นางอรชร โคตรโมลี โรงเรียนเซนต์แมรี จังหวัดอุดรธานี
34. นางสาวจาวรรรณ แก้วจันทา โรงเรียนเซนต์แมรี จังหวัดอุดรธานี
35. นายสุรชาติ สุระเสวีวงษ์ โรงเรียนเทศบาล 1 โพนศรี
จังหวัดอุดรธานี
36. นายสุพัฒน์ ประเสริฐสังข์ โรงเรียนเทศบาล 1 โพนศรี
จังหวัดอุดรธานี
37. นายพูนศักดิ์ ฉ่ำเมืองปัก โรงเรียนบ้านเมืองปักสามัคคี
จังหวัดนครราชสีมา
38. นางสาวกนกพร จันทรมงคล โรงเรียนบ้านเมืองปักสามัคคี
จังหวัดนครราชสีมา
39. นายวิชัย ภัทรจุฑาภรณ์ โรงเรียนสกุลาศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา
40. นางสาวดารณี ชื่นชม โรงเรียนสกุลาศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา
41. นายพิชัย สดาร์ตัน โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดสมอราย)
จังหวัดนครราชสีมา
42. นายปรเมศวร์ ชนะโรด โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดสมอราย)
จังหวัดนครราชสีมา

กรมวิชาการ

1. นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์ อธิบดีกรมวิชาการ
2. นางอารีรัตน์ วัฒนสิน รองอธิบดีกรมวิชาการ
3. นายชอบ ลีซอ ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบ
ทางการศึกษา
4. นางจิตริยา ไชยศรีพรหม สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
5. นางสาวไพรวลัย พิทักษ์สาธิต สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
6. นางทิพวรรณ อุ่ทองทรัพย์ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
7. นางอริชา แยมกมล สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
8. นายสมทรง ลิมาลัย สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
9. นางสาวจันทรีธิดา อินธิเดช สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
10. นายธัญญา เรืองแก้ว สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
11. นางเพ็ญนภา แก้วเขียว สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
12. นางสาวอมรรัตน์ คำแดง สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
13. นางสาวจิระวรรณ ศรีสุระ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
14. นางสาวณัฐชัลย์ย์ อักษรเจริญสุข
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
15. นางสาวลัชชา ชุณหวิจิตรา สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
16. นางสาวสุวิมล โสทธิพิทย์ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
17. นางสาวศิริมาศ โพธิ์พันธ์ สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
18. นางณัฐฐนิชา สำราญสุขทิวาเวทย์
สำนักงานทดสอบทางการศึกษา

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

อธิบดีกรมวิชาการ (นายประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์)

รองอธิบดีกรมวิชาการ (นางอารีรัตน์ วัฒนสิน)

ผู้อำนวยการสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (นายชอบ ลีชอ)

กำหนดกรอบแนวคิด

นายชอบ ลีชอ

นางจิตรีญา ไชยศรีพรหม

นางทิพวรรณ คู่ทองทรัพย์

ศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงต้นฉบับ บรรณาธิการกิจ

นางจิตรีญา ไชยศรีพรหม

นางอารีรัตน์ วัฒนสิน

นางทิพวรรณ คู่ทองทรัพย์

นายชอบ ลีชอ

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางจิตรีญา ไชยศรีพรหม

นางสาวจันทร์จิรา อินธิเดช

นางสาวจิระวรรณ ศรีสุระ

ปรับปรุงเอกสารต้นฉบับ

นางจิตรีญา ไชยศรีพรหม

นางทิพวรรณ คู่ทองทรัพย์

นายธัญญา เรืองแก้ว

นางสาวจันทร์จิรา อินธิเดช

นางสาวจิระวรรณ ศรีสุระ

คณะเลขานุการ

นางจิตติยา ไชยศรีพรหม
 นางบุญชู ชลัษเฐียร
 นางสาวไพรวลัย พิทักษ์สาลี
 นางทิพวรรณ คู่ทองทรัพย์
 นางอริษา แย้มกมล
 นายสมทรง ลิมาลัย
 นางสาวจันทร์ธิดา อินธิเดช
 นายธัญญา เรืองแก้ว
 นางสาวเพ็ญนภา แก้วเขียว
 นางสาวอมรรัตน์ คำแดง
 นางสาวจิระวรรณ ศรีสุระ
 นางสาวณัฐชัลย์ อักษรเจริญสุข

พิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวลัชชา ชุณหวิจิตรา
 นางณัฐธิดา สำราญสุขทิวาเวทย์
 นางสาวศิริมาส โพธิ์พันธ์

ออกแบบหน้าปก

นางสายฝน ประเสริฐรัตน์

กลุ่มพัฒนามาตรฐานการศึกษา 3 สำนักงานทดสอบทางการศึกษา
 กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
 โทร. 0-2281-6136 ต่อ 308, 310 โทรสาร 0-2281-6071

